

Η!

Ηδύφωνο

στα μονοπάτια του πολιτισμού

24.04.2016

www.simerini.com.cy

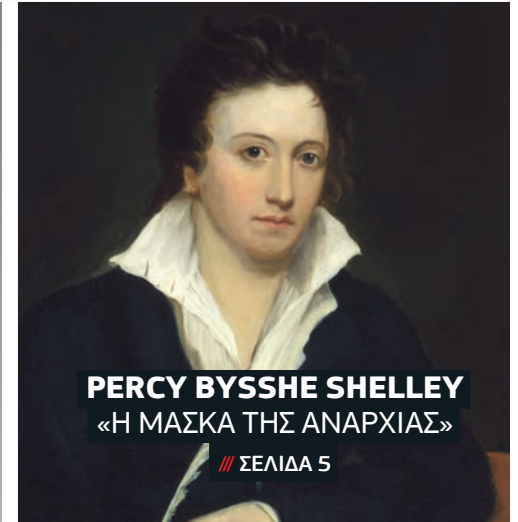
η σιμερίνη

ΜΙΧΑΛΗΣ ΚΟΥΛΟΥΜΗΣ
Η ΜΟΥΣΙΚΗ, ΠΡΩΤΑ ΑΠ' ΟΛΑ,
ΕΙΝΑΙ ΠΑΙΧΝΙΔΙ
// ΣΕΛΙΔΕΣ 12-13

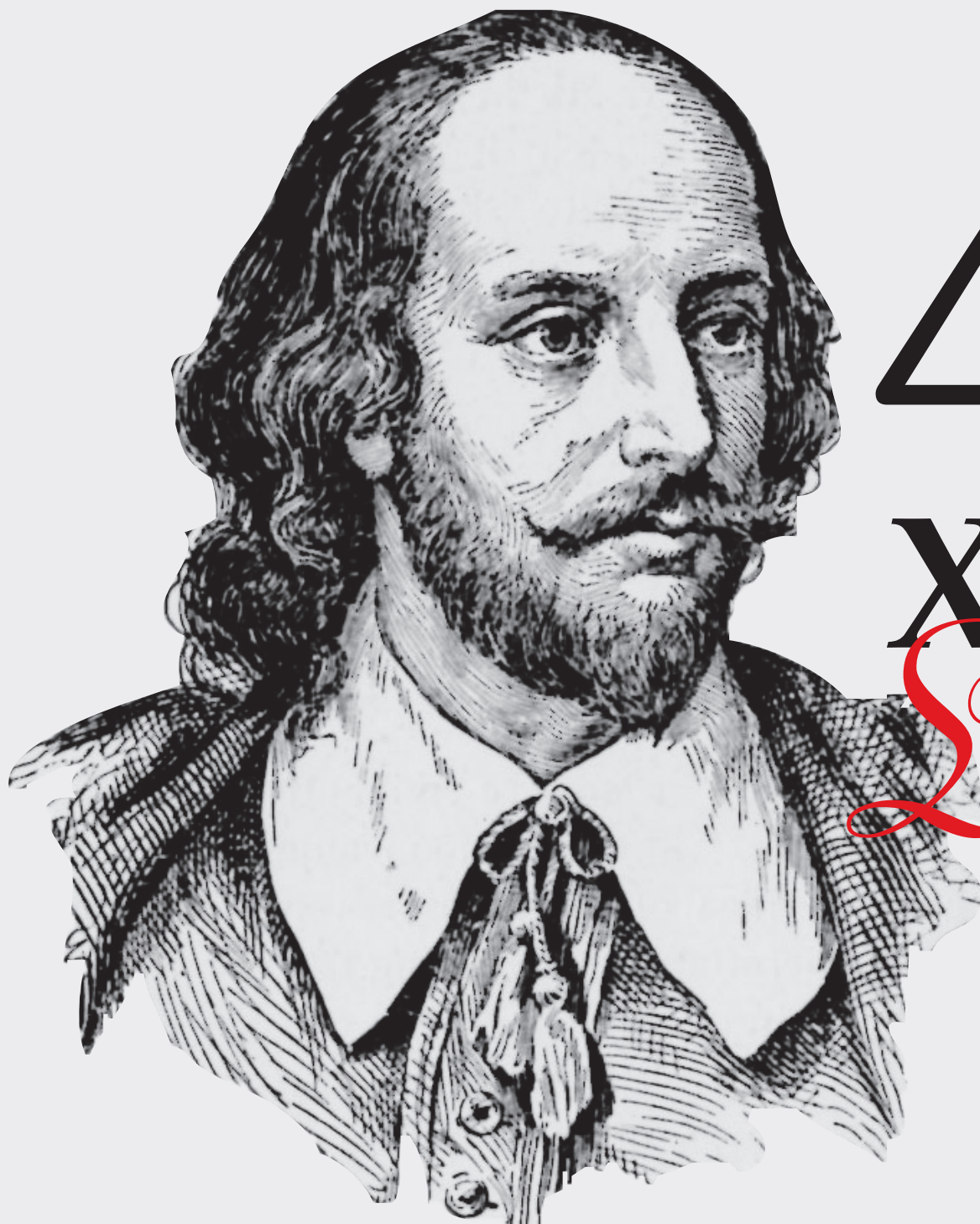

ΝΙΤΣΑ
«ΒΑΣΕΙ ΤΟ ΣΧΕΔΙΟ,
ΣΥΝΕΝΝΟΟΥΜΕΘΑ, ΝΑΙ!»
// ΣΕΛΙΔΑ 4

PERCY BYSSHE SHELLEY
«Η ΜΑΣΚΑ ΤΗΣ ΑΝΑΡΧΙΑΣ»
// ΣΕΛΙΔΑ 5

Η τέχνη είναι ένας ελιγμός ευτυχίας ώστε να μπορούμε να υπάρχουμε κάπως αναπνευστικά δυστυχισμένοι ☹️ Νίκος Καρούζος

400 ΧΡΟΝΙΑ Σαίτηρ

// ΣΕΛΙΔΕΣ 8-10, 15, 16

quickreek

Γεγονότα, εκδηλώσεις, εκθέματα, συνειρμοί
στον πολιτιστικό ιστό της εβδομάδας

Ροδανθός και Άλαμout

Όσα πλούτη κι αν συσσωρεύσεις, αυτό που τη ζωή σου ορίζει είναι ένα κάτι που αγάπησες, όσο μικρό και ευτελές και ασήμαντο κι αν το θεωρείς ο κόσμος. Είναι ένα έλκθηρο, ένα λουλούδι, ένα μολύβι

Η επιχαιρεκακία

Κλάψε να γελάσω, λοιπόν. Σαν καθαρότερη μορφή του αστείου που προκύπτει από το αίσθημα της ανωτερότητας απειλεί με το σκληρό του γέλιο το εκθρικό χιούμορ της «επιχαιρεκακίας» ή «shadenfreude»

Πολιτιστικές επιλογές // Τα καλύτερα της εβδομάδας

Θέατρο // Θέατρο Ένα

1

«Lebensraum» του Θανάση Τριαρίδη

Ένα πείραμα. Δύο ηθοποιοί. Ένας υπεύθυνος πειράματος και ένας συμμετέχων. Το κοινό σε ρόλο κοινού του πειράματος (ή και όχι). Αύριο, Μεγάλη Δευτέρα, 25 Απριλίου, Τεχνοχώρος ΕΘΑΑ, 21:00. Τιμή εισιτηρίων: 10 ευρώ (γενική είσοδος). Πληροφορίες/κρατήσεις: 99581618, 99848407.

2

Μιχάλης Κουλουμής - Displaced dreams

Ο διεθνούς φήμης βιολιστής Μιχάλης Κουλουμής έρχεται ξανά στην Κύπρο για να παρουσιάσει το πιο πρόσφατο project του για σόλο βιολί, που τιτλοφορείται «Displaced dreams». Σήμερα Κυριακή, 24 και αύριο, Μεγάλη Δευτέρα, 25 Απριλίου, 21:00 - 22:20, ο Χώρος Δίπλα στα Καλά Καθούμενα.

3

Συμφωρία από το πολύ μυαλό

Μια κωμωδία γραμμένη σε στίχο, η οποία σατιρίζει την κοινωνία της μεταναπολεπόντειας Μόσχας. Το έργο γράφτηκε το 1823 και ανήκει στην κλασική σχολή κωμωδίας με στοιχεία από το μολιερικό έργο. Μεγάλη Τρίτη, 26 Απριλίου, 19:00, Θέατρο Ριάλτο Λεμεσός.

4

Collapse - ένα εικαστικό κονσέρτο

Το Collapse είναι ένα εικαστικό κονσέρτο που επιχειρεί τη συνύπαρξη μιας προβολής ενός συνδυασμού video art και animation με τη ζωντανή ερμηνεία κλασικής μουσικής. Αύριο, Μεγάλη Δευτέρα, 25 Απριλίου, 20:00 - 22:00, Β' Δημοτική Αγορά (Θέατρο Ένα). Είσοδος: €10.

Ιδιοκτησία: Εκδοτικός Οίκος Δίας Δημοσία Λτδ | Υπεύθυνος Έκδοσης: Μιχάλης Παπαδόπουλος Βοηθός Υπεύθυνου Έκδοσης: Μαρία Μιννά Συνεργάτες: Κωνσταντίνος Α. Ε. Παπαθανασίου Πάνης Ζελαναίος Λογίσιμος Παναγιώτης Γιώργος Ίκαρος Μπαμπασάκης Χρυσόθεμις Χατζηπαναγή Τίτος Χριστοδούλου Χρήστος Μιχάλαρος Μάριος Αδάμου Ηλεκ. Ταχυδρομείο: papadopoulosm@simerini.com, minam@simerini.com

Απαγορεύεται αυστηρώς η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή, ολική, μερική ή περιληπτική ή κατά προτίμηση ή κατά διασκευή απόδοση του περιεχομένου (κειμένου ή φωτογραφίας) με οποιονδήποτε τρόπο, ηλεκτρονικό, φωτοτυπικό, ηχογράφηση ή άλλο, χωρίς τη γραπτή έγκριση ή άδεια του εκδότη Εκδοτικός Οίκος Δίας Δημοσία Λτδ.

Killer Joe

Ευχάριστο ξάφνιασμα η συμμετοχή του κοινού στην πλοκή του Killer Joe.

Με μεγάλη επιτυχία, το «θέατρο ένα» συνεχίζει τις παραστάσεις του έργου Killer Joe, του Τρέισι Λετς, μιας ιστορίας που μας έρχεται από τον αμερικανικό Νότο και απομυθοποιεί το αμερικανικό όνειρο. Ο Killer Joe προκαλεί έντονες συζητήσεις μεταξύ όσων το έχουν ήδη παρακολουθήσει, αφού οι ανατρεπτικές σκηνές του αλλά και οι εξάρσεις βίας δημιουργούν το υπόβαθρο για ένταση στις απόψεις.

Το έργο κρατάει τον θεατή καθηλωμένο από την πρώτη μέχρι και την τελευταία σκηνή. Είναι σημαντικό να λεχθεί ότι ευχάριστο ξάφνιασμα αποτελεί η συμμετοχή του κοινού στα διαδραματιζόμενα επί σκηνής, που με επιφωνήματα άλλοτε επικροτεί κι άλλοτε απορρίπτει όσα βλέπει να συμβαίνουν στο φτωχόσπιτο μιας οικογένειας από τις χιλιάδες που «λαθροβιούν» σ' έναν κόσμο σχεδόν πανομοιότυπο σε εκατοντάδες χώρες. Μπορεί η ιστορία

να διαδραματίζεται στο Τέξας, θα μπορούσε όμως κάλλιστα να ήταν παντού, όπου υπάρχει ανθρώπινος πόνος και μιζέρια.

Το έργο αφηγείται μια ιστορία φόνου μέσα σε μιαν απόλυτα αποσπασμένη οικογένεια του αμερικανικού Νότου, μια οικογένεια φτωχή. Ήρωες του έργου είναι οι κατακτάθι της κοινωνίας, χαρακτήρες που έχουν αφεθεί να λύσουν μόνοι τους τα προβλήματά τους με όποιο τρόπο καταλαβαίνουν, όσο βίαιος ή χαζός μπορεί να είναι αυτός. Ανθρωποι που προσπαθούν να επιβιώσουν μέρα με τη μέρα και ονειρεύονται το μεγάλο κόλπο, που θα τους βγάλει από τη μιζέρια. Άτομα με στενόμυαλες ιδέες, αμορφωσιά και άγνοια, νοοτροπία καουμπούι, με τεράστια απόσπασση από τον υπόλοιπο κόσμο που τους οδηγεί σε απομόνωση σε έναν δικό τους μικρόκοσμο.

Το έργο είχε γίνει ταινία το 2011 από τον Γουίλιαμ Φρίντκιν με πρωταγωνιστές τους Μάθιου ΜακΚόναχι και Εμίλ Χιρς.

Η υπόθεση

Ο νεαρός Κρις, μπλεγμένος με εμπόριο ναρκωτικών και καταχρεωμένος, οργανώνει με τον πατέρα του τη δολοφονία της μητέρας, για να εισπράξουν την πανάκριβη ασφάλεια ζωής που έχει κάνει. Αυτό θα γίνει όμως με τη βοήθεια ενός διεφθαρμένου μπάτσου, του Τζο, που δρα παράλληλα και ως εκτελεστής. Στην υπόθεση μπλέκεται και η μητριά του Κρις, ενώ όλα πρέπει να γίνουν όσο πιο «ανώδυνα» για την αθώα έφηβη αδελφή του, την Ντότι.

Σκηνοθεσία/Μετάφραση: Αντρέας Χριστοδουλίδης.

Σκηνικά/Κοστούμια: Λάκης Γενεθλής. Βοηθός Σκηνοθέτη: Χρυστάλλα Σκόρδου.

Φωτογραφίες: Δημήτρης Βαττίς. Παίζουν: Σωτήρης Μεστάνας, Φανή Σωκράτους, Στέφανη Νέρου, Τζούλιο Φιλίππο Ντ' Ερίκο, Μάριος Στυλιανού.

Τακτικές Παραστάσεις: Παρασκευή, Σάββατο και Κυριακή στις 20:30.

* Κατάλληλο για άτομα άνω των 18.

Τηλ. κρατήσεων: 22348203.

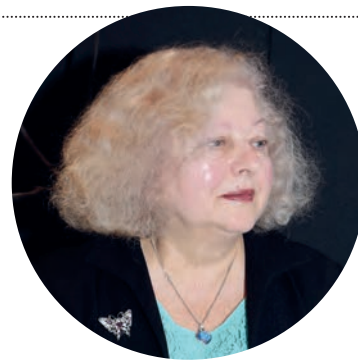
Ταινίες που αγαπούν τα ζώα

Μια εξάδα από ταινίες που θα μπορούσαν άνετα να φιγουράρουν στο κινηματογραφικό «Top-20» κάθε φιλόζωου

Τελετή Λήξης

Το 14ο Διεθνές Φεστιβάλ «Κινηματογραφικές Μέρες - Κύπρος 2016» ολοκληρώνεται σήμερα Κυριακή, στο Θέατρο Ριάλτο, με την απονομή των βραβείων

Οι ανθρώπινες ιστορίες της Ελένης Λόππα

Μέσα από τα αδιέξοδα που δημιουργούν οι καταστάσεις η Ελένη Λόππα δεν σταματά και δεν παραδίδεται. Αντίθετα, βρίσκει λύσεις και διεξόδους όχι διαφυγής, αλλά πάλης με την ίδια τη ζωή σ' έναν αγώνα δύσκολο

Κινηματογράφος // Θέατρο Ριάλτο

Τελετή Λήξης 14ου Διεθνούς Φεστιβάλ Κινηματογραφικές Μέρες - Κύπρος 2016

Το 14ο Διεθνές Φεστιβάλ «Κινηματογραφικές Μέρες - Κύπρος 2016», που πραγματοποιείται και φέτος σε Λεμεσό και Λευκωσία, με προβολές βραβευμένων ταινιών σε πρώτη παγκύπρια προβολή, και άλλες εκδηλώσεις για τον κινηματογράφο, ολοκληρώνεται σήμερα Κυριακή, 24 Απριλίου, στο Θέατρο Ριάλτο με την απονομή των βραβείων.

Η τελευταία ταινία, «The Brand New Testament», θα προβληθεί σήμερα στις 6:00 μ.μ. Η ταινία είναι μια συμπαραγωγή Βελγίου - Γαλλίας - Λουξεμβούργου. Ανάμεσα σε άλλα, απέσπασε Βραβείο Καλύτερου Σχεδιασμού Παραγωγής Ευρωπαϊκής Ακαδημίας Κινηματογράφου και ήταν υποψήφια για Χρυσή Σφαίρα Καλύτερης Ξενόγλωσσας Ταινίας. Στην ταινία πρωταγωνιστούν οι Benoit Poelvoorde, Catherine Deneuve, Francois Damiens.

Αμέσως μετά, στις 8:00 μ.μ. θα ακολουθήσει η τελετή λήξης, με ένα εντυπωσιακό live-cinema performance, που παρουσιάζει η ομάδα Zoomwooz, από την Ισπανία, στη σκηνή του Ριάλτο. Οι

Φωτογραφίες: (c) Παύλος Βρυωνίδης

Zoomwooz σκιαγραφούν τη λειτουργία της ανθρώπινης κοινωνίας και των συστημάτων που την περιβάλλουν. Η Karla Kracht και ο Andres Beladiez χρησιμοποιούν την πειραματική αυτή τεχνική -έναν συνδυασμό κινηματογράφου & περφόρμανς- για να σχολιάσουν τη θέση του καθενός ξεχωριστά μέσα στη συνεχώς μεταβαλλόμενη κοινωνία μας.

Ακολουθώντας, θα απονεμηθούν τα βραβεία του Φεστιβάλ, από την πενταμελή διεθνή κριτική επιτροπή του Φεστιβάλ, ενώ την τελετή θα παρουσιάσει ο ηθοποιός Αντρέας Τσέλεπος.

Μετά την τελετή βράβευσης, το Φεστιβάλ προσκαλεί κοινό και προσκεκλημένους δημιουργούς στο πάρτι λήξης με την τετραμελή υβριδική/ακουστική μπάντα Naughty Claudia, η οποία διασκευάζει ποπ, ροκ, μπλουζ και ρέγγε τραγούδια με τον δικό της μοναδικό τρόπο.

Μουσικοί: Κατιάνα Ζαχαρίου (Φωνή), Γιώργος Σόλωνος (Ακουστική Κιθάρα), Νεκτάριος Cassar (Κοντραμπάσο), Κωνσταντίνος Παυλίδης (Τύμπανα / Κρουστά)

Θέατρο // Οι ράγες πίσω μου

Το θέατρο «Διώνυσος» παρουσιάζει το έργο «Οι ράγες πίσω μου» του Χάρη Ρώμα, σε σκηνοθεσία Αλεξίας Παπαλαζάρου. Το έργο: Σε ένα σταθμό τρένου, ο Θαλής πηγαίνει να συναντήσει τη γυναίκα του που τον έχει παρατήσει. Περιμένοντάς την, έρχεται στη μνήμη του όλη του η ζωή. Έτσι ξετυλίγονται μπροστά του όλα τα σημαντικά πρόσωπα του παρελθόντος, η θεία του που τον έχει μεγαλώσει, ο πατέρας του, ο αδερφός του, η μνήμη της μητέρας του, ένα κοριτσάκι

της γειτονιάς που τον ακολουθούσε πάντα, οι γυναίκες της ζωής του, μια δασκάλα που ερωτεύτηκε, μια πόρνη που συνάντησε κάποια στιγμή, η γυναίκα του και άλλα πρόσωπα που σημάδεψαν τη ζωή του. Έντονα επηρεασμένος από τα τραγούδια του Σαββόπουλου ερωτεύεται, ονειρεύεται, γελάει, πονάει και πορεύεται με αυτά. Τακτικά πρόσωπα του παρελθόντος, η θεία του που τον έχει μεγαλώσει, ο πατέρας του, ο αδερφός του, η μνήμη της μητέρας του, ένα κοριτσάκι

Εικαστικά // Φαρκόνια στο Κολόσσι

Το Τμήμα Αρχαιοτήτων, Υπουργείο Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων παρουσιάζει την έκθεση του εικαστικού Λευτέρη Ολύμπιου με τίτλο «Φαρκόνια στο Κολόσσι», στο Κάστρο Κολοσίου. Η έκθεση, η οποία θα είναι ανοικτή στο κοινό μέχρι την 31η Αυγούστου, εγκαινιάστηκε την περασμένη Δευτέρα στο πλαίσιο των εορτασμών της φετινής Διεθνούς Ημέρας Μνημείων και Χώρων. Στην αναδρομική αυτή έκθεση του Λευτέρη Ολύμπιου παρουσιάζο-

νται τέσσερις εικαστικές ενότητες εμπνευσμένες από τη μεσαιωνική ιστορία της Κύπρου που εξιστορείται στο Χρονικό του Λεοντίου Μαχαίρα. Μέσω της εικαστικής γλώσσας, παρακινείται το κοινό να συνδιαλέγεται με το έργο του καλλιτέχνη και τον μνημειακό χώρο έκθεσής του. Η έκθεση του Ολύμπιου αποτελεί την πρώτη ατομική έκθεση που πραγματοποιείται στο μνημείο, σηματοδοτώντας έτσι τη σημαντικότητα του έργου που εκτίθεται. Πληροφορίες: 22865888.

Θέατρο // Τζεμαλιγιέ

Η θεατρική Ομάδα «Σόλο για Τρεις» μετά την πολύ ιδιαίτερη παράσταση «Στη μοναξιά των κάμπων με βαμβάκι» του σπουδαίου Γάλλου συγγραφέα Bernard-Marie Koltes ανεβάζει στο θέατρο Δέντρο το κυπριακό έργο της Κωνσταντίας Σωτηρίου «Τζεμαλιγιέ», σε σκηνοθεσία Μαρίας Μανναρίδου-Καρσερά. Το έργο κινείται στον χώρο της μνήμης, όπου οι αφηγήσεις των Ε/κ γυναικών κινούνται γύρω από τον κεντρικό άξονα του μονολόγου της Τζεμαλιγιέ, παρεμβαίνοντας για να μας δώσουν μιαν άλλη οπτική των

πραγμάτων, άλλοτε συγκλίνουσα με το αφήγημα της Τζεμαλιγιέ και άλλοτε αποκλίνουσα. Την Τζεμαλιγιέ υποδύεται η Έλενα Δημητρίου, ενώ στους ρόλους των εννιά γυναικών βρίσκονται οι: Ζωή Κυπριανού, Ηλιάννα Κάκκουρα, Χριστίνα Χριστοφί και Έλενα Χριστοφί. Λόγω της μεγάλης ζήτησης από το θεατρόφιλο κοινό θα πραγματοποιηθούν τρεις ακόμη έξτρα παραστάσεις στη Λευκωσία, από αύριο, Μεγάλη Δευτέρα, μέχρι τη Μεγάλη Τετάρτη, 27 Απριλίου. Κρατήσεις στο τηλέφωνο 99544934.

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

Νίτσα: «Βάσει το σχέδιο, συνεννοούμεθα, ναι;»

Παρουσίαση // Η τραγική ιστορία μιας αγωνίστριας/αντάρτισσας-«κλειδί», της αδικαίωτης Επανάστασης του '55-'59, μέσα από ένα γερό κείμενο και μια καθόλα άψογη θεατρική παράσταση

Μη σας κάνει εντύπωση που αναφέρομαι στον απελευθερωτικό αγώνα της Ε.Ο.Κ.Α. ως Επανάσταση. Διότι, περί Επανάστασης πρόκειται και δη αδικαίωτης. Ούτε από τους κατάπτυστους Άγγλους ελευθερωθήκαμε (βλέπε το «κοτσάνι» των Βρετανικών Βάσεων στην υποτιθέμενη κυρίαρχη ανεξάρτητη δημοκρατία μας), ούτε το «δίκαιο του αγώνα» ευδοχώθηκε με την επίτευξη της Ενώσεως με την Ελλάδα. Όπως συμβαίνει σε τέτοιες περιπτώσεις «δια καταλλήλων ενεργειών» (Μπολιβάρ-ένα ελληνικό ποίημα, Νίκος Εγγονόπουλος)- όλοι όσοι σπιούν... θρονιαστήκανε... τα «πόστα» και ξεκινήσανε έκτοτε, κι απ'ακόμη και πιο πίσω, το πλιάτσικο του ξεπουλήματος, του τελευταίου τούτου ελληνικού νησιού της αιμοσταγούς Μεσογείου Θαλάσσης! Ο Γιώργος Τριλλίδης τόλμησε να θίξει όλα τα παραπάνω. Τόλμησε, πολιτικώ τω τρόπω, να βυθιστεί στην ιδιόζουσα περίπτωση της αγωνίστριας/αντάρτισσας, Νίτσας Χατζηγεωργίου, και να ξετυλίξει/αποκαλύψει, θεατρικώ τω τρόπω, με τους συνεργάτες του, την ιστορία της.

Η παράσταση

Παρακολούθησα το έργο, την Παρασκευή, 8 Απριλίου του 2016, μαζί μ'ένα κοινό που: «Είν' η 'αξίωσι'/το μόνο που κρατάει στη ζωή τέτοιους ανθρώπους/που 'χει η πάστα τους ξαναγίνει από το χρήμα./Παρμένες όλες τους οι άλλες ιδιότητες» (Θεόδωρος Ντόρρος, Κρεάτινα φαινόμενα σπουδαιότητας, «Στου γλυτωμού το χάζι»).

Προηγουμένως είχα φροντίσει να διαβάσω το κείμενο, που μου είχε χαριστεί από τον συγγραφέα, και όδευα προς το θέατρο «Σπούτινικ»-εκεί στο δρόμο προς το κάποτε ελληνικό χωριό Τύμβου και τώρα αεροδρόμιο των Τούρκων κι άλλων δικών μας αναίσθητων τουριστών/ταξιδευτών- κι αναρωτιόμουν πώς θα καταφέρουν οι δυο κοπέλες ηθοποιοί να αποδώσουν τον καλπάζοντα μονόλογο της «Νίτσας». Η ευφύεστατη σύλληψη του σκηνοθέτη, Πάρι Ερωτοκρίτου, να σπάσει το δράμα σε δυο περσόνες (η «Νίτσα» τότε, Νίκη Δραγούμη, η «Νίτσα» τώρα, Παναγιώτα Παπαγεωργίου) απογειώσε το πνεύμα του γραπτού λόγου.

Γράφει ο Τριλλίδης, στο πρόγραμμα της παράστασης: «Αν φιλοδοξεί να προσφέρει κάτι το μονόπρακτο αυτό-με εφελτήριο και αφορμή τη ζωή της Νίτσας Χατζηγεωργίου- είναι η αποτύπωση του εσωτερικού τοπίου ενός ανθρώπου τη στιγμή που αναλογίζεται τα του βίου του-λίγο πριν από το τέλος της ζωής του-και με πίκρα, αλλά και ελαφράδα, μετράει μόνο ήττες. Δυσεξήγητες, συντριπτικές, ολωσδιόλου περιττές ενδεχομένως, αλλά αβάσταχτες οδυνηρές ήττες».

Η διάρκεια της παράστασης ήταν 70 λεπτά, περίπου. 70 καταγιστικά λεπτά, όπου η «Νίτσα» δεν επέτρεψε σε κανέναν θεατή να αμφισβητήσει το αδυσώπητο της τραγωδίας της. Το τι, συγγνώμη, μπουρδες άκουσα μετά το τέλος του έργου... δεν παραλείπω να το κυκλοφορώ στην πόλη και μάλιστα ονοματίζοντας εκείνους/εκείνες που νομίζουν ότι έχουν κι άποψη... όπως όλοι έχουμε... καταλαβαίνετε!

Καθόλα άψογη θεατρική παράσταση. Το σκηνικό του Γιώργου Ιωάννου λειτουργικότατο, τα κοστούμια της Ρέας Ολυμπίου γαλήνευαν το μάτι στα χρώματά τους ισορροπώντας τη σκληρότητα του λόγου, ο σχεδιασμός ήχου του Γιάννη Χριστοφίδη καταλυτικός συμπληρώνοντας με κρότο την «αόρατη εικόνα»... του φόνου, της σύλληψης, του βασανισμού ακόμη κι αυτού που μας αποκαλύπτεται, απ' την αρχή του έργου, μέσω της αφήγησης της «Νίτσας»: «[...] Κάποιοι είπαν πως πέθανα από φυσικά αίτια. Κάποιοι πως αυτοκτόνησα. Ο ιατροδικαστής, πάντως, επιμένει μέχρι σήμερα πως με στραγγάλισαν».

Η «Νίτσα»

Υπαρκτό πρόσωπο, γνήσια κι άδολη αγωνίστρια/αντάρτισσα του '55-'59. Όμορφη γυναίκα, εκπάγλου καλλονής, που λέμε, με βοστρύχους που έλαμπαν στη/στο δόξα/άνθος της νιότης της. Μυημένη στον αγώνα, τη χαρακτήρισαν πόρνη, την πρόδωσαν, την άφησαν έκθετη, ουσιαστικά την «πρόσφεραν» βορά στο μένος του Άγγλου αποικιοκράτη/βασανιστή.

Σαγίνευε τους αξιωματικούς του εχθρού... «βάσει το σχέδιο, συνεννοούμεθα, ναι;», παρασέρνοντάς τους για τους σκοπούς της οργάνωσης. Κουβαλούσε εκρηκτικές ύλες με κίνδυνο της ζωής της, κι ως κώφευαν ή περί άλλα τυρβάζο-

ντας οι «πατριώτες» συναγωνιστές της. Φυλακίστηκε, βασανίστηκε, βιάστηκε, σμπαλαλιάστηκε, διαπομπεύτηκε, ξεχάστηκε, περιθωριοποιήθηκε... χαλάστηκε απ' αυτούς που ενοχλήθηκαν μετά το τέλος του... «Αγώνος»!

Ο Γιώργος Τριλλίδης, μαζί με όλους τους συντελεστές της παραστάσεως, κατάφερε να «χαστουκίσει» την υποκριτική ραστώνη της, υπό μανδραγόρα, «τοκογλυφικής» κοινωνίας μας. Μας έδωσε/έδωσαν ένα έργο-σταθμό στη σύγχρονη δραματουργία της Νήσου. Το ιστορικό-πολιτικό-επαναστατικό πλαίσιο, μέσα στο οποίο κινείται η ηρωίδα, «Faraway, so close» για να θυμηθούμε και τον Wim Wenders, εντάσσεται αριστοτεχνικά στη σύγχρονη εποχή που διανύουμε. Η ατομική-συλλογική μνήμη αφυπνίζεται, επανέρχεται, κονιορτοποιεί τη συστηματική διαστρέβλωση ενός γεγονότος.

Η αγένεια πολιτών και κυβερνώντων, η κακοήθης εμπλοκή μιας καταστάσεως, η θορυβώδης πρακτική του φόβου και η κακεντρεχής συμπεριφορά μιας πάγια υπερβολής απαντώνται στην τραγωδία της «Νίτσας», εκμαιεύοντας την προδοτική, παρασιτική και παραδόξιστη «κακία» που, φευ, βασιλεύει στον τόπο μας.

As την ακούσουμε: «Αλλά μίλησα; Ε; Έσπασα; Ε; Είπα ποιοι σκοτώσανε τον Εγγλέζο; Ε; Είπα; Ερώτηση: Ήξερα ή δεν ήξερα ποιοι σκοτώσανε τον Εγγλέζο; Ερώτηση: Είπα στους Εγγλέζους ποιοι σκοτώσανε τον Εγγλέζο; Ερώτηση: Είπα σε κανέναν άλλο ποιοι σκοτώσανε τον Εγγλέζο; Ε; είπα; Ε; Άνοιξα το στόμα μου; Γί' αυτά ή για τίποτε άλλο; Ε; Γί' αυτά ή για τίποτε άλλο; Οπότε; Οπότε; Οπότε; [...] Μια χαρά δεν βολεύτηκαν μετά τον Αγώνα; Με τις θέσεις τους, τα σπία τους, τα σαλόνια τους. Τις δόξες και τις τιμές τους.

Τους παράδες τους και τις κυράδες τους, τα σόγια τους, τις κλίκες τους. Τι τους έφταιξε η Νίτσα; Πού τους έφταιξε; Κατάλαβες, Κύριε; Κατάλαβες; Κατάλαβες; Να δεις που στο τέλος θα ζητάμε και συγγνώμη που ζήσαμε».

Ο συγγραφέας

Ο Γιώργος Τριλλίδης γεννήθηκε στη Λευκωσία το 1976. Σπούδασε νομικά στο Εθνικό & Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, πολιτικές επιστήμες στη Σκοτία και δημιουργική γραφή στην Αγγλία. Είναι δικηγόρος και εργάζεται στη Λευκωσία. Στα Ελληνικά Γράμματα εμφανίστηκε το 1998, με τη συλλογή διηγημάτων «Αγκιστρωμένοι στα φυσικοκοσμάκια μας» (εκδ. Αιγαίον, Λευκωσία), όπου και απέσπασε το Κρατικό Βραβείο Νέου Λογοτέχνη Κύπρου. Ακολούθησαν οι συλλογές, «Τελετή Λήξης» (εκδ. Αιγαίον, Λευκωσία, 2000), «Τέσσερις Αληθινές Ιστορίες» (εκδ. Αιγαίον, Λευκωσία, 2010) και «Μικροπράγματα» (εκδ. Κουκκίδα/Αιγαίον, Αθήνα/Λευκωσία, 2012). Η «Νίτσα» είναι το πρώτο του θεατρικό έργο.

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

Percy Bysshe Shelley: «Η Μάσκα της Αναρχίας»

Αναδιφήσεις // Γραμμένο το 1819, μετά τη σφαγή των αγροτών και των τεχνικών του Μάντσεστερ, είναι ένα έργο αμιγούς ποίησης και, άρα, αμιγούς πολιτικής δράσης

Γράφει ο μεταφραστής του ποιήματος, Γιώργος Μπλάνας, στο τέλος της εισαγωγής του βιβλίου που κυκλοφόρησε από τις εκδόσεις Ελεύθερος Τύπος, τον Δεκέμβριο του 2010: «Όσο κι αν το ακαδημαϊκό κατεστημένο προσπάθησε και προσπαθεί να το παρουσιάσει σαν μια “οργισμένη”, “ενβρασμένη ψυχής” εκδήλωση της “ευαισθησίας” του Shelley, αυτό επιμένει να φωνάζει πως είναι το Αναρχικό Ποίημα ενός ανθρώπου που θεωρούσε την ποίηση όπλο ενάντια σε κάθε εξουσία.

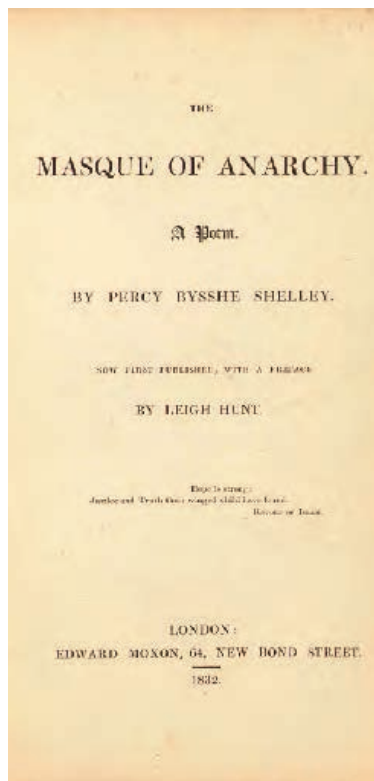
»Η μετάφραση έγινε από ένα γνήσιο αντίτυπο της έκδοσης του 1832: “The Masque of Anarchy. A Poem”. By Percy Bysshe Shelley. Now first published, with a preface by Leigh Hunt.

»Το ποίημα συντίθεται από 92 στροφές, ως επί το πλείστον αποτελούμενες από τέσσερις επασύλλαβους στίχους, σε αναπαιστικό μέτρο. Στην ελληνική μετάφραση χρησιμοποιήθηκε ο αναπαιστικός στίχος, με τη μορφή που του έδωσε ο Διονύσιος Σολωμός στον “Υμνο εις την Ελευθερία”. Η δύναμή του είναι αξεπέραστη μέχρι σήμερα, αφού συνδυάζει την αμεσότητα της επαναστατικής προσαγής με τη δραματική ένταση. Εξάλλου, ο Σολωμός έγραψε τον “Υμνο” του την ίδια εποχή, με τις ίδιες προσλαμβάνουσες. Παρά το γεγονός ότι ο Shelley παραβιάζει συνεχώς το μέτρο, το μετάφρασμα ακολουθεί την κανονικότητα του αναπαιστικού οκτασύλλαβου, λόγω των ρυθμοτονικών ιδιομορφιών της ελληνικής γλώσσας, η οποία διαθέτει μόνο δυναμικό τόνο.

»Όσον αφορά τον τίτλο του ποιήματος, θα πρέπει να διευκρινίσουμε ότι η λέξη “Αναρχία” δεν χρησιμοποιείται με την έννοια που της δόθηκε από τον Proudhon πολύ αργότερα, αλλά με την έννοια της έλλειψης κάθε αρχής στην κοινωνική ζωή. Αυτήν την έλλειψη τη δημιουργεί το σύστημα εκμετάλλευσης από τους λίγους της εργασίας των πολλών. Σύμφωνα με τον ποιητή, η κοινωνική ζωή θα πρέπει να διέπεται από τις αρχές τις οποίες διδάσκει στον άνθρωπο η φύση: την ισότητα, την ελευθερία, την υπευθυνότητα και τη συναδελφικότητα».

Η σφαγή του «Πίτερλο»

Στις 16 Αυγούστου του 1819, στην περιοχή του Αγίου Πέτρου (πλατεία) στο Μάντσεστερ, μαζεύτηκαν πάνω από 60.000 άνθρωποι προκειμένου να ακούσουν την ομιλία ενός δημοφιλούς ριζοσπάστη γκέτν, του Χένρι Χαντ, ο οποίος φημιζόταν για τη ρητορική του δεινότητα. Στην ίδια συγκέντρωση θα μιλούσαν και άλλοι, καθώς και μια εκπρόσωπος της νεοσύστατης «Γυναικείας Μεταρρυθμιστικής Ομάδας του Μάντσεστερ». Όλοι οι ομιλητές είχαν σκοπό να καταγγείλουν με σφοδρότητα τη συντηρητική και αντι-

λαϊκή πολιτική των κυρίαρχων τάξεων. Θα ζπούσαν ταυτόχρονα και πολιτικές-οικονομικές μεταρρυθμίσεις προς ανακούφιση των λαϊκών μαζών.

Το μεγάλο πλήθος και ο δυναμισμός των παρευρισκομένων θορύβησε ιδιαίτερα τις Αρχές, οι οποίες διέταξαν έντρομες την εθνοφρουρά και το ιππικό να διαλύσει τη συγκέντρωση και να συλλάβει τους ομιλητές. Όπως ήταν φυσικό, ακολούθησε πανδαιμόνιο με την εθνοφρουρά και τον στρατό, αλλά και με οπλισμένους Τόριδες. Η επίθεση αυτή είχε ως αποτέλεσμα να σκοτωθούν 18 εργάτες και να τραυματιστούν εκατοντάδες. Οι πρωταγωνιστές της συγκέντρωσης συνελήφθησαν και οδηγήθηκαν σε δικές και καταδίκες. Η βάρβαρη αυτή δολοφονική καταστολή έμεινε στην ιστορία του εργατικού κινήματος ως «Η σφαγή του Πίτερλο».

Η λέξη «Peterloo» υπήρξε επινόηση ενός δημοσιογράφου, που ήθελε να δείξει ότι ο βρετανικός στρατός είχε αμαυρώσει τη νίκη του στο Βατερλό-Waterloo με την αγριότητα που επέδειξε τέσσερα χρόνια αργότερα, όταν διέλυσε τη διαδήλωση στην πλατεία του Αγίου Πέτρου (St Peter) του Μάντσεστερ!

Θυμάμαι, τώρα, το φιάσκο των δικών μας διαδηλώσεων, του Μάρτη του 2013 έξω από τη «Βουλή των Αντιπροσώπων» στη Λευκωσία. Είχα σταθεί πίσω από τους αστυνομικούς μπροστά από το «Αρχαιολογικό Μουσείο», κι ανάμεσα σ' άλλες κουβέντες που συλλαμβάνε τ' αφτί μου άκουσα κι αυτό που έβλεπα με τα μάτια μου: «Τουλάχιστον, βγάλουν καλό μεροκάματο τα “καρabanία” με τα σάντουιτς. Κοίτα τους πώς τρώνε... διαδηλωτές να σου πετύχουν».

«Ρομαντισμός, Αναρχισμός και Ποίηση»

Έτσι τιλοφορεί, ο Γιώργος Μπλάνας, το διεισδυτικό δοκίμιο που προηγείται του ποιήματος, συμπληρώνοντας... «στη “Μάσκα της Αναρχίας” του Πέρσυ Μπυς Σέλλεϋ». Ο Μπλάνας επιχειρεί μία βαθύτατη επιτομή της εποχής των αρχών του 18ου αιώνα στο Λονδίνο, και στην Αγγλία κατ' επέκταση.

Σημειώνει εμφατικά: «Στις καθαρές περιοχές των αστών, ένας τεράστιος αριθμός θεάτρων, φιλολογικών και επιστημονικών σωματείων, αιθουσών διαλέξεων και συναυλιών, πλαισίωσε τα ιδιωτικά σχολεία, τα νοσοκομεία και τα κτίρια δημόσιων υπηρεσιών. Οι φιλόσοφοι και οι επιστήμονες ασκούσαν ελεύθερα τις δραστηριότητές τους, με τη φλεγματική αίσθηση της κοσμιότητας που δίνουν οι Αγγλοι στην ελευθερία. Εδώ, οι ελάχιστες και μάλλον εκδικητικού χαρακτήρα- πολιτικές αντιδράσεις δεν αντιμετωπίζονταν με την αποκάλυπτη βία της γαλλικής μοναρχίας, αλλά με την ύπουλη μυστικότητα των αριστο-

κρατών: απλώς δεν σκότωναν ακόμα εν ψυχρώ κόσμο στον δρόμο, αφού ήξεραν ότι οι διαφωνούντες αργά ή γρήγορα θα πέθαιναν στο λιμάνι από τις κακουχίες. Η θέα και μόνο του απίστευτα εξαθλιωμένου πλήθους του Λονδίνου-αλκοολικές πόρνες, ζητιάνοι, κλέφτες και αμέτρητα ορφανά παιδιά, τα οποία εμπορεύονταν οι ίδιοι οι κοινωνικοί λειτουργοί-γεννούσε σε κάθε φιλότιμο άνθρωπο στοιχειώδεις απορίες: έχει δικαίωμα ο άνθρωπος να θεμελιώνει την ευτυχία του πάνω στη δυστυχία των άλλων;».

Για να συνοψίσει, παρακάτω, επικεντρώνοντας στο ποίημα του ανυπέροβλου αυτού Αγγλου ποιητή: «Την πορεία του λαού προς την ευτυχία τη φωτίζουν η ποίηση, η επιστήμη, ο στοχασμός, η πνευματική καλλιέργεια, η ευγένεια και η κοινωνική ανοχή. Η ελευθερία μπορεί να εκφράζει το υψηλό, το ωραίο και το λογικό, μπορεί να έχει συλληφθεί ως στόχος από τον διανοητή που μένει αμόλυπτος από την κόπρη της καπιταλιστικής ανάπτυξης, μπορεί να είναι ένα πνευματικό αίτημα, αλλά για να πραγματοποιηθεί ως κοινωνική συνθήκη, θέλει δράση».

As αναλογιστούμε, τώρα που μπαίνουμε και στην «Εβδομάδα Των Παθών», όλα τα παραπάνω. Κι ως μη φοβόμαστε τον Θεό, κι ως μην τον προσκυνάμε... έτσι επειδή το επιβάλλει το τυπολατρικό του δόγματος. Η «Πίστη» είναι κάτι που μας ανυψώνει! Αλλά, τι να πεις για ένα νησί που κατοικείται από μνησικακούς ανθρώπους;

Δύο στροφές από το ποίημα

*Ορθωθείτε και σταθείτε
δάσος σκοτεινό, βουβό.
Κρατηθείτε χέρι-χέρι
κι αενίστε τον εχθρό
με ματιά τροπαιοφόρα:
είναι όπλο τρομερό.*

*Και τον Πανικό, που τρέχει
ξεπερνώντας το ιππικό
σε ορμή, περιφρονήστε:
φάσμα είναι περαστικό.
Μείνετε στην φάλαγγά σας
το απρόσβητο οχυρό.*

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

«Shadenfreude» και «Merkel receptors» Η επιχαιρεκακία

Ιστορίες αλλιώς // 'Cold Joke' αποκαλεί την επιχαιρεκακία ο φιλόσοφος της Πρακτικής Ηθικής, Jonathan Glover

ΤΙΤΟΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

titos_christodoulou@hotmail.com

Κλάψε να γελάσω, λοιπόν. Σαν καθαρότερη μορφή του αστείου που προκύπτει από το αίσθημα της ανωτερότητας απειλεί με το σκληρό του γέλιο το εχθρικό χιούμορ της «επιχαιρεκακίας» ή «shadenfreude», όπως επιβλήθηκε να το υποδεικνύει ο γερμανικός όρος. Πολύ πριν από την Merkel και τον Σόιμπλε. Ή τον Χάρν και τον Αβέρωφ και τα αιχμηρά ειρωνικά τους σχόλια για την ελληνική προσπάθεια χαλάρωσης της μέγκενς της 'λιτότητας', με την οποία εξάλλου δηλώνει ιδεολογικά σύμφωνος ο Χάρνς, σε χαρούμενη ο Χάρνς λιτότητα για παγανιά.

«Shadenfreude» που επεδείχθη χαιρέκακα πρόσφατα (πώς αλλιώς να το ονομάσουμε) από την εφθνή τετονική φυλλάδα Bild για τα ελληνικά οικονομικά δεινά. Να πουλήσουμε ελληνικά νησιά, ζητεί η γερμανική φυλλάδα, κι οι Βρετανοί το ανέγνωσαν χιουμοριστικά ως «cash for Corfu». Προηγούνται όμως άλλοι διεκδικητές των νησιών μας, παραδοσιακοί του γερμανικού μιλιταρισμού σύμμαχοι. Χωρίς αστεία εδώ. Μέχρι Όπερα με θέμα την κάθοδο της Ελλάδας στην Κόλαση ανέβασαν οι Γερμανοί. Φτηνή παρηγοριά, αλλά πάντα παρηγοριά μας το χιούμορ, να έχουμε ανακαλύψει, ξεφυλλίζοντας την Ανατομία του Gray, σε ποιο αιδήμον σημείο της... γυναικείας ανατομίας αναφέρονται τα αισθητήρια νεύρα που επονομάστηκαν «Merkel receptors». Έχει και το κακό, την... ηδονή του! (το αφίνω εδώ, είναι βέβαιον ότι θα γκουγκλίσετε πάραυτα όλοι σας!

Τη χαιρεκακία κατανοεί φιλοσοφικά ο Λουκρήτιος στο De Rerum Natura (2.1-13), εξηγώντας πόσο γλυκύ είναι από την ασφάλεια της στεριάς να βλέπουμε τη δυστυχία των άλλων στο πλοίο που θαλασσοδέρνει. Αποκαλώντας, στην ίδια γραμμή της χαιρεκακίας, το αστείο σαν «έξαφνη δόξα» ('Sudden Glory'), ο Hobbes διακρίνει με τη σειρά του μια έκπληξη στην εξέλιξη των πραγμάτων. Επιχαιρούμε στη διαπίστωση του συγκριτικού πλεονεκτημάτων που διακρίνει την επιτυχή δική μας τύχη, αλλά γελούμε και στη δυσμορφία και έλλειψη των άλλων, το οδυνηρό απροσδόκητο στην όψη των ανθρώπων, που μας δημιουργεί μια αίσθηση της ανωτερότητας κι αυτεπιβράβευσης.

Στον... θηριώδη Λεβιάθαν του, βλέπει ο Hobbes στη διάψευση της εύλογης προσδοκίας, το «abnormal», σαν «πέρωμα» της πραγματικότητας, σαν παραμόρφωση και απόκλιση από το πρότυπο, το υγιές και εύμορφο. Ως αναγώριση του αρρωστημένου, το αστείο

στον Hobbes κινείται στα μέτρα του πλατωνικού ορισμού του αστείου ως κοροϊδίας μάλλον, σχελιασμού του αδυνάμου, που ρίχνεται στον Καιάδα του γέλωτός μας.

«Μια έξαφνη δόξα που επιγεννάται από κάποιαν αντίληψη ανωτερότητας σε μας, σε σύγκριση με το ελάττωμα (αναπηρία) των άλλων ή τη δική μας προηγούμενος». Η έκπληξη παραμένει βασική παράμετρος αλλά, όπως στον Πλάτωνα, το γέλιο κερδίζεται εις βάρος των άλλων, της δυστυχίας των και, με τον πιο φθνή τρόπο, ακόμα της φυσικής των δυσμορφίας. Ο κωδωνοκρούστης των Παρισίων θα μετρούσε σαν κωμικό θέαμα για τον Hobbes: και κυφός και κωφός, με μια δόση κι από τον Θεοσίτη της Ιλιάδος. Επιμένει, εδώ, η κατώτερη μορφή του αστείου, το «οπτικό». Το γέλιο για το γελοίο του αντικείμενου του αστείου: «the object» είναι «reject».

Το αστείο της «ανωτερότητας»

Μελέτες έχουν επικεντρωθεί στις επιθετικές ρίζες του αστείου, κι όπως θα δούμε πιο κάτω, στον Όμηρο ο γέλωτας είναι συνήθως επιθετικός, θριαμβικός για τα πλήγματα ή την καταστροφή του αντιπάλου, ή όποιου θεωρούμε ως «κακό», δηλαδή εχθρικό στην αυτο-

Ο ηθικός φιλόσοφος, Jonathan Glover

εικόνα μας και δική μας σωτηρία. Στο «Laughter: A Scientific Investigation», ο Robert R. Provine (σελ. 20) τεκμηριώνει ότι «γελούμε περισσότερο όταν άσχημα πράγματα συμβαίνουν σε αντιπαθείς παρά σε συμπαθείς ανθρώπους». Πλημμυρίς ιστορικών αναφορών μάλιστα δείχνουν ότι, διαμέσου των αιώνων, οι αδύναμοι, ανάπηροι, πνευματικά καθυστερημένοι και κάθε είδους «πρωμάτα» ήταν ανεξαιρέτα αντικείμενο χλεύης, επιθέσεων, κακομεταχείρισης και γενικού γέλωτος. Η άγρια χαστούκα που έφαγε ο ζηπάνος Τρος, για να σπάσει το σβέρκο του και να πέσει αιμόφυρτος στο δάπεδο, περιγράφεται με τρόπο φυσικό στην Ομηρική Οδύσσεια να προκαλεί τον γέλωτα όλων, μνηστήρων και Οδυσσέα. Αναλογιστείτε και πόση άγρια χλεύη και γέλωτας των πολλών ακολουθούσε τον Ιησού στην «via dolorosa» και την Σταύρωση και πόσο εορταστικά τα πλήθη παρακολουθούσαν τις κατά κανόνα δημόσιες εκτελέσεις. Πόσον θηριώδης η χάρη των ανθρώπων!

'Cold Joke' αποκαλεί την επιχαιρεκακία ο φιλόσοφος της Πρακτικής Ηθικής, Jonathan Glover, στο 'A Moral History of Humanity' του, στο οποίο επιχειρεί να αναγνώσει τις θεωρίες

της ηθικής στο φως της ιστορίας και να 'ανακρίνει την ιστορία' με το μέτρο των θεωριών αυτών. Βρίσκει στην επιχαιρεκακία την πιο θηριώδη έκφραση της ανθρώπινης κτηνώδους βίας, όταν το θύμα προκαλεί περισσότερο μίσος απανθρωποποιούμενο σε θέση αντικείμενου, σε απόλυτη αδυναμία.

Διαβάζοντας παρόμοιες χαρές των Λευκών στην καταλήστευση, εξανδραποδισμό και σαν «σπορ» κυνήγι και ακρωτηριασμό ή θανάτωση των μαύρων στην «Καρδιά του Σκότους» του Joseph Conrad δεν μπορούμε να μην θυμηθούμε και τις λυρικές σελίδες που έγραψε ένας άλλος ένδοξος Ευρωπαίος ηγέτης για την «άγρια χαρά» των επιδρομών ή μάλλον κυνηγιών αυτών για εξολόθρευση των μαύρων. Με νταμιτζάνες σέρνι και κουτιά «bully beef», για την χαρούμενη δολοφονική εκδρομή. Ήταν πατέρας κι αυτής της νίκης, ο Ουίνστον Τσόρτσιλ. Αξίζουν και το Νομπέλ, λοιπόν, οι σελίδες της αυτοβιογραφίας της νίκης. Nobel, αλλά πόσον «noble»;

Μπορείτε να φανταστείτε και στις μέρες μας τον όχλο ή τους παραστρατωτικούς να γελούν στην απρόσωπη βία της οχλαγωγίας ή και μαζικών γενοκτονιών όπως στην Ρουάντα, στο Κόσοβο ή την Ινδονησία. Σε πρώτη είδηση στην εφημερίδα του Ντένβερ «Denver Rocky Mountain News», υπό τον τίτλο «Ο Θάνατος Επισκέπεται το Σχολείο με Ψυχρό, Μοχθηρό (Evil) Γέλιο», τη μαρτυρία του επιζώντος Aaron Cohen, για το πώς οι δύο δολοφόνοι που πυροβόλησαν και σκότωσαν εν ψυχρώ μεγάλο αριθμό αθώων στο σχολείο του Littleton: Γελούσαν οι στυγεροί δολοφόνοι, γελούσαν ακράτητα σε όλη τη διάρκεια του θηριώδους εγκλήματος.

Και γιατί να πάμε τόσο μακριά; Ηχεί και στοιχειώνει το νησί μας ο γέλωτας των βάρβαρων δολοφονιών αιχμαλώτων στην Κύπρο, και μάλιστα στο απορηματικό της αγριότητας του πολέμου βιβλίο του Τούρκου αξιωματικού, το «Νταλγκά Νταλγκά». Κι η άγρια χάρη του αιμοσταγούς όχλου, στη δολοφονία του Τάσου Ισαάκ, το 1996.

Η «καρδιά του σκότους» είναι πάντα μαζί μας. Και δεν κρύβεται, είναι ακριβώς το σκότος στην καρδιά μας, που μια αφορμή μονάχα γυρεύει για να δει το φως της ημέρας, και να σκοτεινιάσει τον κόσμο μας.

Όταν ο άνθρωπος μιλά, ο Θεός γελά, αφορίζει η «σκοτεινή θρησκεία» του Ιουδαϊσμού, όπως την περιέγραψε η Εβραία Νεοϋορκέζα διανοουμένη Σούζαν Ζόνταγκ. Πριν από το «εγένετο φως», το αρχέγονο σκότος. Πίσω, πάντα, από το αστείο, εξευγενισμένο, αλλά πιο φανερό στην αγριότητά του, φορές φορές, στον γέλωτα.

Σημ.: Σκέψαι από το επικείμενο βιβλίο του γράφοντος, «Αστείο Είναι», για την φιλοσοφία του γέλωτος.

Ροδανθός και Άλαμουτ

Σύντομες Ιστορίες // Σε καιρούς σύγχυσης και ταραχής, οι φελλοί που είχαν μαγκέψει και θέλαν μακροβούτια, δεν επιπλέουν καν. Καίγονται

Σε καιρούς σύγχυσης και ταραχής, αλλάζουν άρδην όλα στη ζωή πολλών, στη ζωή εκείνων που δεν όριζαν τη ζωή τους, ή νόμιζαν ότι την όριζαν ενώ άλλοι τους την όριζαν, άλλοι επέβαλλαν γούστα και προτιμήσεις, άλλοι έδιναν τον τόνο στα δευτερόλεπτά τους που κυλάνε αδυσώπητα για όσους δεν ξέρουν καν τι σημαίνει και πόσο πολύτιμο είναι ένα δευτερόλεπτο.

Σε καιρούς σύγχυσης και ταραχής, άναυδοι και αποσβολωμένοι, αντιλαμβάνονται και συνειδητοποιούν αυτοί οι πολλοί ότι όλα όσα είχαν γι' αυτούς νόημα και σημασία τώρα έχουν σαρωθεί, έχουν εξανημιστεί, έχουν καταρροποιηθεί από την πραγματική πραγματικότητα, κι αυτοί έχουν απομείνει μ' ένα τρύπιο τσουβάλι ψευδαισθήσεις και φενάκες και χίμαιρες στα χέρια. «Δεν με λένε Σταύρο και κυρ-Σταύρο και αφέντη τσουτσουλομύτη», ψελλίζουν. «Μόνο Σταύρο με λένε, μόνο Σταύρο». Θυμάστε αυτό το σκληρό παραμυθάκι του Διονύση Σαββόπουλου, έτσι δεν είναι;

Σε καιρούς σύγχυσης και ταραχής, οι φελλοί που είχαν μαγκέψει και θέλαν μακροβούτια, δεν επιπλέουν καν. Καίγονται. Από τον ίδιο τους τον εαυτό που έχει πάρει φωτιά καθώς συνειδητοποιεί, όσο μπορεί, ότι τα Δύο Φι στα οποία πάσχιζε τάχατες αμέριμνος να επενδύσει (ήτοι Φήμη και Φράγκα) είναι ένα σκουριασμένο τίποτα μπροστά στα Πέντε Φι της Ταβέρνας των Ωραίων και Σοφών Γλεντζέδων: Φίλε Φέρε Φίλους Φάγε Φύγε. Τώρα τους εν λόγω φελλούς «τους θάβουνε βαθιά και βρέχει», για να θυμηθούμε τον αλυσμόνητο Σακράτη Καψάσκη, τον ποιητή, σκηνοθέτη, μεταφραστή του James Joyce, και ιδρυτή του κινηματογραφικού ναού της νιότης μας, του Studio.

Σε καιρούς σύγχυσης και ταραχής, μας έρχεται στον νου η ιστορία του περιβόητου Πολίτη Κέιν: «Ο Charles Foster Kane, μεγιστάνος του Τύπου, πεθαίνει σε ηλικία 76 ετών στον επιβλητικό πύργο του Xanadu ψιθυρίζοντας τη λέξη Rosebud (ροδανθός). Στην αίθουσα προβολής ενός πρακτορείου ειδήσεων, μια ομάδα δημοσιογράφων παρατηρούν πως η δημόσια ζωή του Kane, που χαρακτηρίζεται από άφθονο πλούτο και έντονα κοινωνικά και πολιτικά γεγονότα, δεν δίνει απάντηση στον αινιγματικό ροδανθό. Ο δημοσιογράφος Τόμσον όμως αποφασίζει να βρει τη λύση του μυστηρίου, ερευνώντας την παιδική ζωή του Kane και παίρνοντας συνέντευξη από τέσσερα σημαντικά για εκείνον πρόσωπα. Όλοι τους είναι πρόθυμοι να μιλήσουν, αλλά κανείς δεν μπορεί να του δώσει την εξήγηση που αναζητά. Η απάντηση δίνεται αναπάντεχα στο τέλος. Όταν

Φωτογραφία © Μαρίλη Ζάρκου

τα προσωπικά αντικείμενα του Kane απομακρύνονται από το Xanadu, ένας εργάτης πετάει ένα παλιό έλκνηρο στη φωτιά». Ο καθείς και ο Ροδανθός του, λοιπόν. Πάει να πει, όσα πλούτη κι αν συσσωρεύσεις, αυτό που τη ζωή σου ορίζει είναι ένα κάτι που αγάπησες, όσο μικρό και ευτελές και ασήμαντο κι αν το θεωρεί ο κόσμος. Είναι ένα έλκνηρο, ένα λουλούδι, ένα μολύβι, ένα πλιοτρόπι, ένα βλέμμα, μια στιγμή που θα σε συνοδεύει σε όλη σου τη ζωή. Όλα τα άλλα είναι επικαλύψεις, ματαιότητες, φούμαρα. Κι αν χάσεις τον Ροδανθό σου, χάνεις τη ζωή σου.

Σε καιρούς σύγχυσης και ταραχής, μας εμπνέει η ιστορία του Χασάν-Σαμπάχ, του διαβόητου Γέρου του Βουνού, και του Άλαμουτ, του οχυρού του. Μια ιστορία που θα την αφηγηθού-

με, ξανά και ξανά, αργότερα. As αρκετούμε τώρα να θυμίσουμε ότι ο Γέρος του Βουνού ψιθύρισε τα τελευταία του λόγια στο αφτί του πιο έμπιστου υπασπιστή του, και τα λόγια αυτά, που στάθηκαν ανεκτίμητος οδοδείκτης για στοχαστές και ανθρώπους της περιπέτειας, όπως ο Guy Debord και ο William S. Burroughs, ήταν: «Τίποτα Δεν Είναι Αληθινό. Όλα Επιτρέπονται». Το δίχως άλλο, μια τρομερή ρήση με τρομερές σημασίες και προεκτάσεις. Να θυμίσουμε, επίσης, ότι το Άλαμουτ έγινε σύμβολο της απόρθητης και οργανωμένης ελευθερίας, του τόπου όπου συγκροτείς τον βίο σου σύμφωνα με τις επιθυμίες και τις διαθέσεις σου, και, βέβαια, πάντα, ακατάπαυτα, σύμφωνα με τις αρχές σου. Το Άλαμουτ είναι ο Κήπος όπου, σε καιρούς σύγχυσης και

ταραχής, οι happy few ξέρουν να αμύνονται, να οργανώνονται, να απολαμβάνουν τα δευτερόλεπτά τους.

Σε καιρούς σύγχυσης και ταραχής, βρίσκεις όλα αυτά που δεν έχασες ποτέ, θυμάσαι όλα αυτά που δεν ξέχασες ποτέ, και μ' αυτά ατσαλώνεις την αξιοπρέπειά σου, την επιμονή σου στο «τραγούδι που ξεγελάει τον χρόνο», όπως όριζε την ποίηση ο leader του υπερρεαλιστικού κινήματος, ο Ανδρι Breton. «Πότισε τη γλάστρα, μωρό μου», έγραφε στη δεκαετία του 1980 ο ποιητής Γιάννης Τζώρτζης. Και το να ποτίζεις τη γλάστρα με το ανεκτίμητο πλιοτρόπι είναι η καθημερινή ποίηση που σε λυτρώνει σε καιρούς σύγχυσης και ταραχής.

Αθήνα
21 Απριλίου 2016

Νύξεις

Η στήλη Νύξεις είναι μια rocket επισημείωση των ποιητικών καταστάσεων, που όσο απηλώνεται ο χρόνος τόσο πιο χρήσιμη και κρίσιμη μου φαίνεται ότι είναι. Ο Καρούζος έλεγε ότι η ποίηση, με την ευρεία έννοια, αποτελεί οδυρόνο αντιδιαστολή. Έχουμε ανάγκη από ένα τέτοιο οδυρόνο.

Ο Γκαίτε ονόμαζε «φρούριο» το εσώτερο Εγώ, και πεισματικά, με σοφία και περίσκεψη, το ήθελε απόρθητο, όπως το Άλαμουτ, το οχυρό. Το ήθελε απρόσιτο, μας λέει ο Στέφαν Τσβάιχ στο βιβλίο του «Μονταίνιος» (μτφρ. Μαρία Αγγελίδου, εκδ. Άγρα). Και λίγο μετά, μας λέει ότι αυτό το «φρούριο», που ήταν κάτι σαν σύμβολο για τον Γκαίτε, ο Μονταίνιος το έχτισε σ' αλήθεια «με πέτρες και σύρτες και αμπάρες». Εκεί οχυρώθηκε ο Μονταίνιος για να αναστήσει τον μέσα εαυτό του, για να διαβάσει, να γράψει, να λυτρωθεί από τις περιστάσεις και τους περισπασμούς.

Ο Guy Debord, κάπου τέσσερις αιώνες μετά, και έχοντας διαβάσει τα πάντα για τον Μονταίνιο, έχοντας εντυφώσει στον βίο εκείνων που πότε ειρηνικά και πότε με σφοδρότητα ανθίστανται στους καιρούς ταραχής και σύγχυσης, θα χτίσει το δικό του οχυρό στον Άνω Λίγνηρα, στο Champot.

Γράφει ο Debord: «Εμείνα, μάλιστα, σ' ένα απροσπέλαστο σπίτι μέσα στο δάσος, μακριά από χωριά, σε μια άκρως αφιλόξενη, ορεινή περιοχή, στα βάθη μιας ερημωμένης Ωβέρνης. [...] Το σπίτι έμοιαζε ν' ανοίγεται κατευθείαν στον Γαλαξία. Τη νύχτα, τα πιο κοντινά αστέρια τη μια στιγμή έλαμπαν έντονα και την επόμενη έσβηναν στο πέρασμα μιας ελαφριάς ομίχλης. Το ίδιο και οι συζητήσεις μας και οι γιορτές μας, οι συναντήσεις και τα έντονα πάθη μας. [...] Ήταν μια ευχάριστη κι εντυπωσιακή μοναξιά. Στην πραγματικότητα, όμως, δεν ήμουν μόνος: ήμουν με την Αλις».

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

Ο Shakespeare και η μουσική

Αφιέρωμα // Μουσικές αναφορές στα έργα του μεγάλου δραματουργού, τέσσερις αιώνες μετά τον θάνατό του

Οι συστάσεις περιτεύουν. Ιστορία, κωμωδία, τραγωδία, ποίηση, ίσως δεν υπάρχει συγγραφικό είδος που να καταπιάστηκε και να μην το έκανε με τον πιο μοναδικό τρόπο. Τέσσερις αιώνες έχουν περάσει από τον θάνατό του (23 Απριλίου 1616) και οι θεωρίες γύρω από το βίος του, οι έρευνες για το ποιος ήταν και αν έγραψε ο ίδιος αυτά που έγραψε ή κάποιος άλλος, δίνουν και παίρνουν. Ερευνητές, ιστοριογράφοι, αναλυτές, θεατράνθρωποι, ένας ολόκληρος σурφетός ανθρώπων σκύβουν συνέχεια πάνω από τα έργα του εξερευνώντας διεξοδικά τα πάντα γύρω, πάνω κι ανάμεσα από τις γραμμές. Η τέχνη της μουσικής δεν θα μπορούσε να μείνει ανεπηρέαστη μέσα σε αυτούς τους τέσσερις αιώνες. Κλασικοί συνθέτες μελέτησαν και δημιούργησαν πάνω από τα θεατρικά του, άλλωστε όπερες δημιουργήθηκαν πάνω στην ιστορία του Οθέλλου και όχι μόνο, ενώ στη σύγχρονη διαδρομή της pop και rock κουλτούρας το όνομά του, οι στίχοι του καθώς και ολόκληρα κομμάτια από τις ιδιοφυείς, δαιδαλώδεις παραστάσεις του, επηρέασαν και συνεχίζουν να επηρεάζουν τραγουδοποιούς, συγκροτήματα και κάθε λογής μουσικούς του κόσμου. Ο σημερινός Ήχος της Μουσικής ψάχνει την δισκοθήκη του και ακούει τραγούδια επηρεασμένα από το έργο αλλά και τους ήρωες του William Shakespeare.

Ρωμαίος και Ιουλιέτα

Με μια πρώτη ματιά οι περισσότερες επιρροές - αναφορές έχουν να κάνουν με την τραγική ιστορία του Ρωμαίου και της Ιουλιέτας, όπου οι δύο εραστές συναντιούνται και κάνουν το πέρασμά τους σε μυριάδες τραγούδια. Από το

μιούζικαλ West Side Story, που έγραψε ο Leonard Bernstein το 1957, έως και τη μεγάλη επιτυχία των Arctic Monkeys το 2006, με τίτλο I Bet You Look Good on the Dancefloor, όπου οι οικογένειες των Καπουλέτων και Μοντέγων συνευρίσκονται ανάμεσα στους στίχους του Alex Turner, η rock μουσική - και όχι μόνο - φαίνεται πως ασχολήθηκε πολλές φορές με το πιο διάσημο ζευγάρι όλων των εποχών. Η Peggy Lee τους αναφέρει στην τεράστια επιτυχία της Fever, η Petula Clark το 1961 τραγουδά το αξέχαστο Romeo, ο Bob Dylan θα τους περάσει μια βόλτα μέσα από το Highway 61 Revisited κι ο Bruce Springsteen θα

τους πάρει απ' το χέρι για να διαβούν την δικιά του οδό στο Incident on 57th Street. Οι Blue Oyster Cult το 1976 θα γράψουν ένα από τα καλύτερα τραγούδια όλων των εποχών και μέσα στους στίχους του Don't Fear the Reaper οι εραστές θα κάνουν την εμφάνισή τους. Δυο χρόνια αργότερα, ο Tom Waits θα βάλει τον Ρωμαίο να αιμορραγεί στο

Ηδύφωνο

Romeo is Bleeding και οι Dire Straits το 1980 θα γράψουν ένα από τα πιο αναγνωρίσιμα τραγούδια με τίτλο Romeo & Juliet. Ο Lou Reed θα ασχοληθεί δύο φορές μαζί τους στα κομμάτια Legendary Hearts και Romeo Had Juliette, ενώ οι Radiohead μέσα από το αριστουργηματικό τους άλμπουμ OK Computer του 1997 θα ανατριχιάσουν τους ακροατές με το Exit Music (for a film). Κάπου εδώ θα ήταν φρόνιμο να τελειώσουν οι αναφορές στον Ρωμαίο και την Ιουλιέτα, μιας και ο κατάλογος είναι ατελείωτος.

Full Fathom Five

Το τελευταίο έργο που έγραψε ο William Shakespeare θεωρείται πως είναι το The Tempest, κάπου μεταξύ του 1610 και 1611. Η Marianne Faithfull στο δεύτερό της άλμπουμ Come my Way του 1965 θα τραγουδήσει το Full Fathom Five, όπου μέσα στους στίχους του συναντούμε τη δεύτερη στροφή από το τραγούδι της Άριελ, που βρίσκεται στο έργο. Το 2006 οι Αμερικανοί Decemberists θα πουν το επικό δωδεκάλεπτο The Island: Come and See/The Landlord's Daughter/You'll Not Feel The Drowning, που είναι βασισμένο στην ιστορία του Caliban και της Miranda. Οι Soft Machine θα αναφερθούν στον πρώτο με το Ban Ban Caliban, ενώ ο Pete Seeger στον δίσκο του Dangerous Songs λίγο πριν από το τέλος του θα πει το Two From Shakespeare: Full Fathom Five/Perchance to Win. Οι Eagles το 1994 θα τραγουδήσουν το Get Over it με σαφείς αναφορές στο έργο Henry VI. Ο John Cale των Velvet Underground θα πει το Macbeth πίσω στο 1973 και οι Birthday Party του Nick Cave μέσα στα eighties την «εκδοχή» τους στον δικό τους Hamlet προσθέτοντας ένα ιλιγγιώδες Pow Pow Pow στη ρούγα του κομματιού.

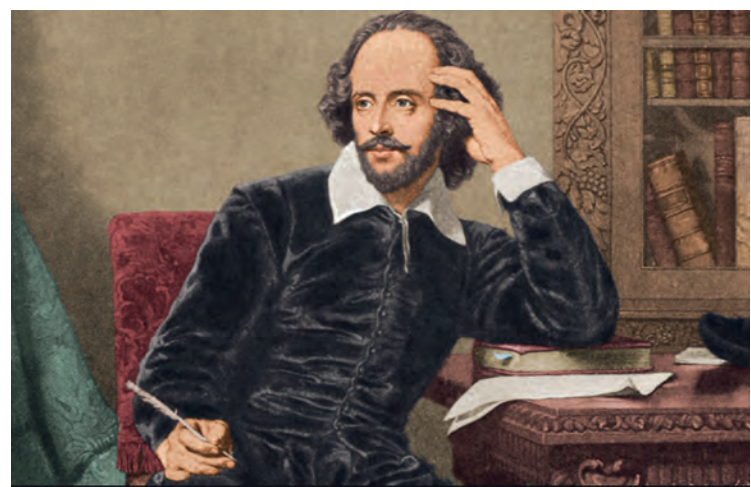
Beatles και Βασιλιάς Ληρ

Ο David Bowie σε πολλές ζωντανές του εμφανίσεις τραγουδούσε το Cracked Actor κρατώντας ένα κρανίο στο χέρι του και σίγουρα δεν έχετε στον εαυτό του το ερώτημα του «Να ζει κανείς ή να μη ζει». Οι Beatles από την άλλη στο περίφημο I Am the Walrus εμπλέκουν στίχους μέσα από τον Βασιλιά Ληρ και

οι Smiths του Morrissey κάπου εκεί στα μέσα της δεκαετίας του '80 γράφουν ένα τραγούδι για την αδερφή του Shakespeare (Shakespeare's sister). Οι τελευταίοι θα πουν και το You've got everything Now, που ανοίγει με μια παραλλαγή ενός στίχου μέσα από το έργο Much Ado About Nothing. Ο σπουδαίος folk τραγουδοποιός Donovan, που έχει μελοποιήσει τόσους και τόσους, στο πέμπτο άλμπουμ του A Gift From a Flower to a Garden θα μελοποιήσει το ποίημα του Shakespeare Under the Greenwood Tree, ενώ ένας άλλος folk κι επαναστάτης τραγουδοποιός, ο Billy Bragg, στο τραγούδι του The Milkman of Human Kindness παραλλάσσει στίχους της Lady Macbeth. Τώρα όσον αφορά τη σχέση του Bob Dylan με τον William Shakespeare οι αναφορές μέσα στα χρόνια και στα τραγούδια είναι τόσες πολλές, που το αντικείμενο προκαλεί για μια τεράστια έρευνα κι ένα μελλοντικό αφιέρωμα μέσα από τη σελίδα του Ήχου της Μουσικής.

«Ο άνθρωπος που δεν έχει τη μουσική μέσα του, που δεν συγκινείται από τη γλυκιά μελωδία των ήχων, είναι ικανός για προδοσίες, κακές πράξεις, καταστροφές», είπε κάποτε ο William Shakespeare κι εμείς προσπαθήσαμε μέσα από τούτες τις γραμμές να αποτίσουμε έναν μικρό μουσικό φόρο τιμής στον άνθρωπο που για τέσσερεις αιώνες τώρα ακόμα επηρεάζει τις τέχνες και τα γράμματα.

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

Η πρόσληψη του Σαίξπηρ από μεγάλους λογοτέχνες μας

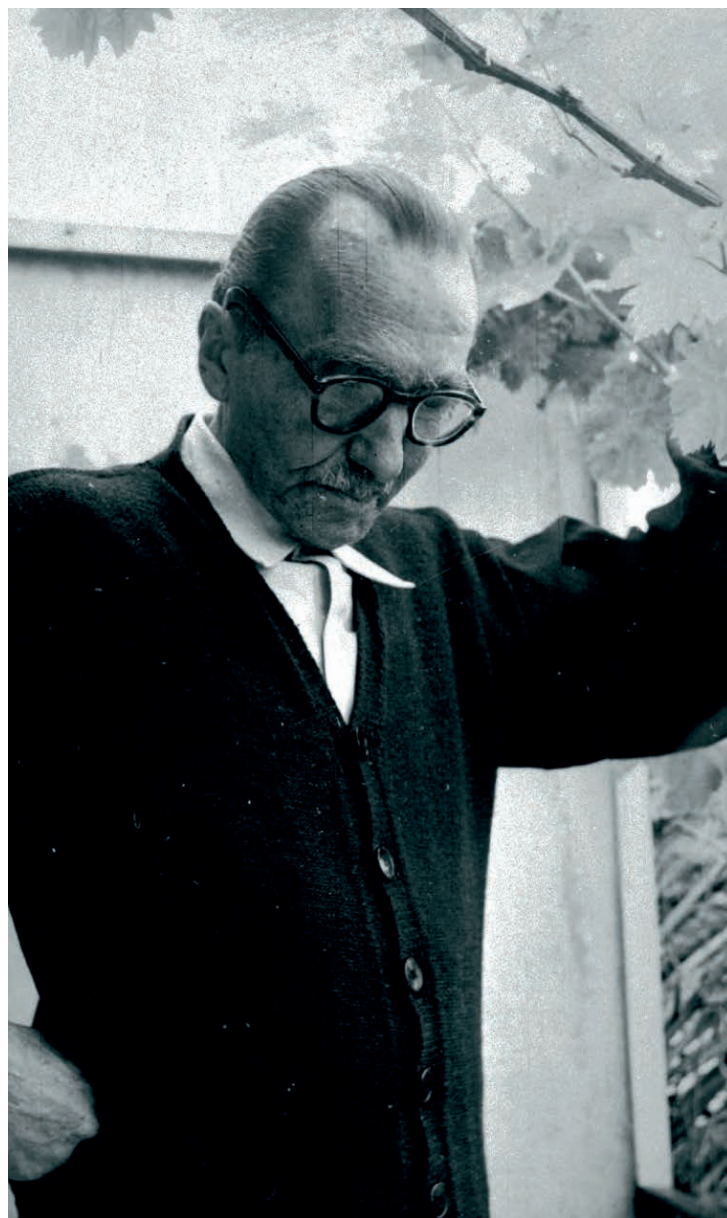
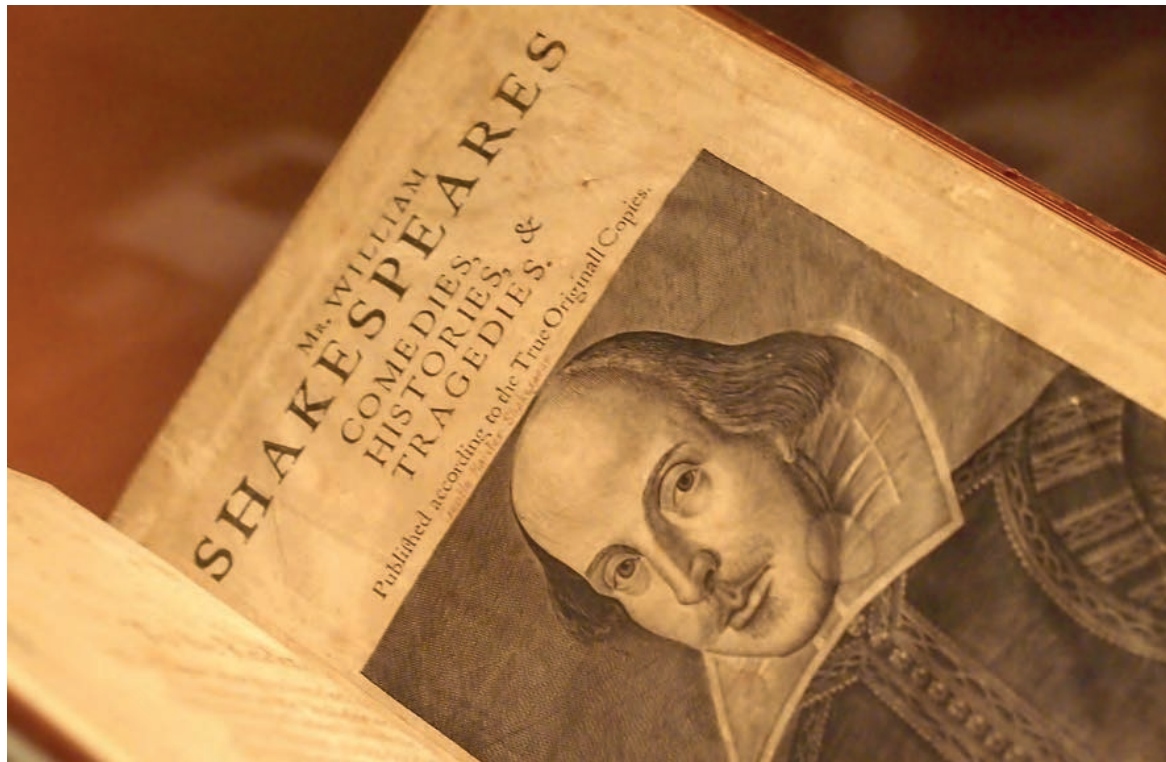
Αφιέρωμα // Ο μεγάλος μας Καζαντζάκης, «Ταξιδεύοντας Αγγλία», μπορεί να συγκινείται από τον Κίμπλινγκ, αλλά με δέος υποκλίνεται μπροστά στην ασύγκριτη μορφή και την παμμέγιστη ποίηση του Σαίξπηρ

ΧΡΥΣΟΘΕΜΙΣ ΧΑΤΖΗΠΑΝΑΓΗ

Ποια απήχηση θα μπορούσε να είχε ο Σαίξπηρ στους μεγάλους Έλληνες δημιουργούς, πεζογράφους και ποιητές του περασμένου αιώνα; Ασφαλείς πηγές πληροφόρησης σε σχέση με τις σκέψεις και τα αισθήματα θαυμασμού, που έτρεφαν για τον κορυφαίο δραματουργό και εθνικό Ποιητή της Αγγλίας, είναι τόσο οι αδιάψευστες μαρτυρίες τρίτων, κυρίως, ομοτέχνων τους όσο και οι προσωπικές τους αποτιμήσεις, όπως τις εντοπίζουμε στα έργα τους.

Αρχίζοντας από τον Παπαδιαμάντη κι ανατρέχοντας σε μια σύντομη βιογραφική του περιγραφή, κατάθεση από τον Παλαμά, δημοσιευμένη αρχές του 1911 στην «Ακρόπολη» του Βλάση Γαβριηλίδη, γράφει για τις αναγνωστικές και θεατρικές προτιμήσεις του πάμπωχου εκείνου τον καιρό στην Αθήνα κυρ Αλέξανδρου: «Διάβαζε πολύ, η ανάγνωσής του εγίνετο τυχαίως, χωρίς σύστημα, ήτο όμως συνεχής και επίμονος. Θαύμαζε τον Όμηρο και τον Αισχύλο σαν άφθαστα πρότυπα τέχνης. Εκ των νεωτέρων τού ήσαν αγαπτοί ο Θεοβάντης και ο Δίκηνς, μα τοποθετούσε τον Σαίξπηρ πάνω από όλους. Στον συνάδελφό του και φίλο Μωραϊτίδη έλεγε: “Μόνον όταν βλέπεις εις τα προγράμματα έργων του Σαίξπηρ, να πηγαίνεις εις το θέατρον”».

Παρόμοια αισθήματα πρέπει να έτρεφε για τον κορυφαίο δραματουργό και ο άλλος Άγιος των Ελληνικών μας Γραμμάτων, Φώτης Κόντογλου, αν κρίνουμε από ένα πεζο-ποιητικό αποσπασματικό μετάφρασμα, που διασώθηκε στα έργα του και αποτελεί «δοκιμή», όπως το επιγράφει, μετάφρασης του μονολόγου του Άμλετ από την αγαπημένη και γνωστή σε όλους τρίτη Πράξη: «Να 'ναι στον κόσμο κανένας για να μην είναι! Να το ερώτημα. Είναι άραγε περισσότερο πρόπον να υπομονεύει κανένας υποφέροντας τα χτυπήματα και τις ιδιοτροπίες της ακατάστατης μοίρας, ή ν' αρπάξει τ' άρματα καταπάνου σ' έναν ωκεανό ταραγμένο, και να τον σταματήσει με τα στήθια του; Να πεθάνει!... Να κοιμηθεί!... Ξεμπερδέψει! Ο ύπνος δίνει τέλος στους πόνους της καρδιάς και σ' αμέτρητα βάσανα που 'ναι υποκείμενο το κορμί! Ένα τέτοιο τέλος πρέπει κανένας να το ποθεί ολόψυχα. Να πεθάνει!... Να κοιμηθεί!... Να κοιμηθεί!... Να νειρεύεται, ίσως! Να, εδώ είναι ο κόμπος. Μέσα στον ύπνο του θανάτου, τι όνειρα άραγε μπορούν να μας ταραξουν, αφού θα 'χουμε πια ξεμπερδέψει, απ' τα βάσανα της ζωής; Να τι πρέπει να ξεδιαλυθεί. Να η σκέψη, που γίνεται αιτία να πηγαίνει σε μί-

εδώ, φαίνεται ότι έχει όχι μόνο διαβάσει, αλλά αφουγκραστεί ως τα τριςβαθά του, όντας ο ίδιος ποιητής και δραματουργός. Μεταξύ άλλων εγκωμίων αποφαινεται κάπου: «Είναι συνάμα ο μόνος που θα μπορούσε ν' αντιμετωπίσει τον πλανήτη μας σ' ένα μεγάλο διαπλανητικό συνέδριο. Κανένας σαν τον Σαίξπηρ δεν χρησιμοποίησε με τόση δύναμη συνάμα και γλύκα, με τόση τραχύτητα συνάμα και μελωδία, με τόσο μαγικό περίσωμα τις ανθρώπινες λέξεις. Δισταχτικός ακόμα και ρητορικός στα πρώτα του έργα, σε λίγα χρόνια, στο “Όνειρο της θερινής νύχτας” και στον “Ρωμαίο κι Ιουλιέτα”, η γλώσσα του παίρνει ανείπωτη γλύκα και μουσική, δε μιλούν οι δυο ερωτευμένοι, κελαηδούν, πασμενοι σαν αιδώνια μέσα σ' ανθισμένα κλαριά του Απριλίου. Αργότερα στον “Ιούλιο Καίσαρα”, η γλώσσα του συμπυκνώνεται, παίρνει δύναμη και τραχύτητα ο ρυθμός της. Κι ολοένα πα, στον Άμλετ πλουταίνει, αποχτάει νέες αρετές, γοργότητα και πάθος, χωρίς να χάσει την προηγούμενη γλύκα. Σε όλες τις μεγάλες τραγωδίες ο στίχος ανανεώνεται, φουντώνει η φλόγα, βαθαίνει ο νους, συγκεντρώνεται η έκφραση, ένα βαρύ πάθος κοχλάζει, όλο πίκρα, φρίκη, περιφρόνηση στους ανθρώπους και σπαραχτική κραυγή.[...]. Ποιος άλλος λοιπόν από τον Σαίξπηρ θα μπορούσε ν' αντιπροσωπεύει τόσο ολοκληρωτικά την ανθρωπότητα, άντρες και γυναίκες, όνειρα του νου, κύκνους και τέρατα, αν ήταν να στείλει κάθε άστρο έναν αντιπρόσωπό του στον Θεό;».

Επιπλέον, μας ορμηνεύει με ποια ψυχή και με ποιο νου θα μπορέσουμε ενσυναίσθητα να προσλάβουμε τους Σαίξπηρικούς ήρωες, που για να πράξουν το χρέος τους, αντλούν από μέσα τους τη δύναμη κι ακολουθούν τη μοίρα τους, παραμένοντας ανθρώπινα πρότυπα: «Για να φτάσει στη μαγική τούτη, πιο αληθινή από την αλήθεια, ταύτιση, ο Σαίξπηρ δεν πλάθει ήρωες, αφηρημένες έννοιες η απάνθρωπα τέρατα. Οι ήρωές του είναι καμωμένοι από την ίδια ουσία μ' εμάς -μα αυτοί τολμούν να φτάσουν στην άκρα του γκρεμού, ενώ εμείς δεν τολμούμε- αυτοί αλάκεροι κι εμείς κομμάτια. Όλοι, σα μας δοθεί ευκαιρία, γινόμαστε πρόθυμα καρικατούρες του Μάκβεθ, του Κοριολάνου, του Οθέλλου- τόσο όμως ακίνδυνοι και γελοίοι, που η τυφλή Δύναμη που ανηφορίζει δεν καταδέχεται να πιαστεί μαζί μας και μας αφήνει μέσα στη χλιαρή λάσπη μας να κουτσοζούμε, να κουτσογαπούμε, να κουτσοθέμε».

Ποιος άλλος, επιλέγουμε με τη σειρά μας, θα μπορούσε να συγκροτήσει τέτοια κριτική αποτίμηση για το έργο του κορυφαίου των κορυφαίων Σαίξπηρ εκτός από τον μεγάλο Έλληνα δημιουργό, τον μεγάλο Κρητικό, τον μεγάλο μας Νίκο Καζαντζάκη;

κρος η κακομοιριά μιας ζωής τόσο μακρόχρονης. Ποιος ήθελε υποφέρει τις σφαλιάρες και την καταφρόνια του κόσμου, τις αδικίες των τυράννων, τα καπρίτσια του περήφανου, τα βασανιστήρια του έρωτα που δε βρίσκει θέση σε μια καρδιά που αγαπά, τις μικρολογίες του νόμου, την ασπλαχνιά των αφεντάδων, και τα παταβουριάσματα που τραβά η κρυμμένη αξία από μέρος της προστυχιάς, αν μπορούσε να πιτύχει το πασαπόρτι του με μίαν απλή κεντιά; Ποιος θα 'θελε να σηκώνει στις πλάτες του τόσα φορτία, να γογγύζει σαν ένα γουρούνι, και να δρώνει κάτω απ' τα βαρετά της ζωής, αν δεν τον τρόμαζε κάτι τις, πέρ' απ' τον τάφο, από μια χώρα ανεξερεύνητη, που απ' τα σύνορά της δε γύρισε κανένας οδοιπόρος;

Τούτη η τρομάρα είναι που παραλύει τη θέληση και μας κάνει να κλίνομε περισσότερο στο να υπομονεύουμε στις συφορές που τραβούμε εδώ, παρά να τρέχουμε σε άλλες, που δεν τις ξέρουμε. Η συνείδηση μάς κάνει φοβιτσιάρηδες η θαρρετή αποφασιστικότητα, πόχουμε φυσικά μέσα μας, ξεθωριάζει κάτω απ' τη χλωμή αντιφεγγιά της σκέψης, που κόβει στη μέση τα πλέον ευγενικά τολμήματα, τα πλέον πρεπούμενα, και μας καταδικάζει να μένομε αναποφάσιστοι».

Ο Καζαντζάκης

Ο μεγάλος μας, ωστόσο, Καζαντζάκης, «Ταξιδεύοντας Αγγλία», μπορεί να συγκινείται από τον Κίμπλινγκ, αλλά με δέος υποκλίνεται μπροστά στην ασύγκριτη μορφή και την παμμέγιστη ποίηση του Σαίξπηρ, που από τα σχολιαστικά παραθέματα, που συμπεριλαμβάνει

www.simerini.com.cy

Οι ανθρώπινες ιστορίες της Ελένης Λόππα

Ρεπορτάζ // Εκδήλωση-αφιέρωμα στην Ελληνίδα συγγραφέα πραγματοποιήθηκε στο «θέατρο Ένα» στη Λευκωσία, όπου παρουσιάστηκαν τρία μυθιστορήματά της

ΜΗΝΑ ΧΡΥΣΑΝΘΟΥ
chrysanthoum@simerini.com

Ο Παγκύπριος Πολιτιστικός Σύλλογος και το «θέατρο ένα» διοργάνωσαν εκδήλωση-αφιέρωμα στην Ελληνίδα συγγραφέα Ελένη Λόππα, που πραγματοποιήθηκε στο «θέατρο ένα» την Τρίτη, 5 Απριλίου 2016.

Δεκάδες αναγνώστες, φίλοι και θαυμαστές της κ. Λόππα βρέθηκαν στην εκδήλωση για να υποστηρίξουν και να μάθουν για τα τρία μυθιστορήματα, τα οποία είναι εμπνευσμένα από αληθινές ιστορίες. Οι ανθρώπινες ιστορίες που αφηγείται μέσα από τα μυθιστορηματικά της έργα, αποτελούν απαύγασμα των πλούσιων εμπειριών της ζωής της και όσων είδε να διαδραματίζονται γύρω της τις προηγούμενες δεκαετίες. Ανθρώπινες ιστορίες γεμάτες αγάπη, έρωτα, αισθήματα, πολιτικές σκέψεις, ιδεολογίες, κοινωνικά δρώμενα, πάθη και δράση. Μέσα από τα αδιέξοδα που δημιουργούν οι καταστάσεις η Ελένη Λόππα δεν σταματά και δεν παραδίδεται. Αντίθετα, βρίσκει λύσεις και διεξόδους όχι διαφυγής, αλλά πάλης με την ίδια τη ζωή σ' έναν αγώνα δύσκολο, γεμάτο αγάθεια, αλλά καλό, με νέα πνοή και προοπτική.

Η εκδήλωση

Στην εκδήλωση παρουσιάστηκαν τα τρία πρόσφατα βιβλία της Ελένης Λόππα, για τα οποία μίλησαν οι Άννα Γιάλλουρου, Χρίστος Παντελίδης και Γιώργος Κιτρομυλίδης. Η εκδήλωση άρχισε με χαιρετισμό του Προέδρου της Φιλοσοφικής Εταιρίας Κύπρου Δρος Κλείτου Ιωαννίδη, εκ μέρους της Διεύθυνσης του «θεάτρου ένα» και έπειτα ακολούθησε χαιρετισμός του Προέδρου του Παγκύπριου Πολιτιστικού Συλλόγου, φιλόλογου Γιώργου Κιτρομυλίδη. Στη συνέχεια η φιλόλογος Μαρία Οικονομίδου μίλησε για τη συγγραφέα, ενώ στο τέλος έγινε η παρουσίαση των τριών πρόσφατων εκδόσεων της Ελένης Λόππα ως ακολούθως:

«Τ' άσπρο χαρτί σκληρός καθρέφτης» από την Άννα Γιάλλουρου
«Εμιγκρέ» από τον Χρίστο Παντελίδη
«Απαγορευμένη πατρίδα» από τον Γιώργο Κιτρομυλίδη

Η εκδήλωση συνεχίστηκε με την αντιφώνηση της συγγραφέως και ακολούθως αναγνώστηκαν αποσπάσματα από τα βιβλία της. Ανέγνωσαν η δημοσιογράφος Νάνσια Παλάλα, η ίδια η συγγραφέας και η εκπαιδευτικός Πολύμνια Κιτρομυλίδη. Κατά τη διάρκεια της εκδήλωσης ο κόσμος είχε την ευκαιρία να ακούσει και να τραγουδήσει παραδοσιακά κυπριακά τραγούδια με την τραγουδίστρια Ανδρούλλα Σιάτη.

Βιοεργογραφικά

Η Ελένη Λόππα γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη. Σπούδασε Φιλολογία στο

Η συγγραφέας Ελένη Λόππα.

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, όπου πραγματοποίησε τις μεταπτυχιακές της σπουδές, ως επίσης και το διδακτορικό της. Εργάστηκε σε σχολεία στην Ελλάδα και στη Γαλλία. Δίδαξε Λογοτεχνία στο Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και στο Τμήμα Φιλολογίας του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης. Διετέλεσε σχολική σύμβουλος από το 1998-2006. Υπήρξε μέλος της συγγραφικής ομάδας των βιβλίων «Εκφραση-Έκθεση» για το Λύκειο. Δημοσίευσε άρθρα για τη γλώσσα και τη λογοτεχνία σε επιστημονικά περιοδικά της χώρας μας και της Γαλλίας.

«Τ' άσπρο χαρτί σκληρός καθρέφτης»

Το βιβλίο αναφέρεται στη ζωή μιας γυναίκας που είδε, έπαθε και έμαθε πολλά,

από τα παιδικά της χρόνια ως τα χρόνια της ωριμότητας. Χρησιμοποιώντας διάφορους αφηγηματικούς τρόπους, αναδρομές στο παρελθόν, προβολές στο μέλλον, in medias res, σε δεύτερο κυρίως ρηματικό πρόσωπο, η ηρωίδα επιχειρεί να κατακτήσει την αυτογνωσία, μέσα από μια οδυνηρή κατάδυση στον εαυτό. Πρόκειται στην ουσία για μια εκ βαθέων εξομολόγηση, όπου διαπλέκονται βιοματικά και μυθολογικά στοιχεία. Ως μέσα χρησιμοποιούνται ποικίλες μορφές κειμένων, ημερολόγια, επιστολές, εμβόλιμες αφηγήσεις άλλων προσώπων, που σχετίζονται με την ηρωίδα, ποιητικά κείμενα, ηλεκτρονικά μηνύματα. Κεντρικό στοιχείο της αφήγησης αποτελεί ο έρωτας, με τις κορυφώσεις και τις πτώσεις του. Έρωτας μοιραίος και καταλυτικός. Αλλά και ο θάνατος και οι κάθε είδους απώλειες αγαπημένων προσώπων, που η ηρωίδα αγωνίζεται με κά-

θε τρόπο να αντέξει. Και τέλος, οι ρήξεις με το παρελθόν και οι αποφασιστικές ανατροπές που επιχειρεί, στην προσπάθεια να ξανακερδίσει τη ζωή, μέσα και πάλι από έναν άλλο μεγάλο έρωτα.

«Εμιγκρέ»

Το δεύτερο μυθιστόρημα της συγγραφέως Ελένης Λόππα, όπως υποδηλώνει ο τίτλος κι ο υπότιτλος του, αποτελείται από ιστορίες ανθρώπων που επέλεξαν να εκπατριστούν, να μεταναστεύσουν. Η συγγραφέας αναπαριστά με αληθοφάνεια τις ιστορίες τους, αποσαφηνίζοντας τις αιτίες της απόφασής τους να αυτοεξοριστούν σε περιόδους δύσκολες, σχεδόν τραγικές. Επιχειρεί να αναδιφήσει τον εσωτερικό τους κόσμο, τις βαθύτερες σκέψεις τους, τα ενδότερα του εαυτού τους για να ζωντανέψει ξανά τις ζωές τους στη μνήμη, τη δική της - αφού είναι πρόσωπα που γνώριζε η

ίδια από πρώτο χέρι-, αλλά κατ' επέκταση και στη φαντασία του αναγνώστη.

«Απαγορευμένη πατρίδα»

Η ηρωίδα του βιβλίου Φανή εγκαταλείπει τα πάντα και ακολουθεί τον ανάρτη εραστή της σε χώρα του πρώην ανατολικού μπλοκ. Μέσα από την αφήγηση της πολυτάραχης ιστορίας της, περνούν όλα σχεδόν τα δραματικά γεγονότα του Εμφυλίου, αλλά και οι αιματηρές εξεγέρσεις στην Ουγγαρία, Τσεχοσλοβακία και Πολωνία κατά του σταλινικού καθεστώτος.

Η Φανή ζει στη δίνη αυτών των γεγονότων, αντιμετωπίζοντας τα καθεστώσ με κριτική ματιά, ενώ παράλληλα την πνίγει η νοσταλγία για την επιστροφή στην πατρίδα, για την οποία μάταια αγωνίζεται μια ολόκληρη ζωή, πληρώνοντας έτσι το βαρύ τίμημα της απόφασής της να την εγκαταλείψει.

Φωτο: Γιώργος Μιχαήλ

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

Μιχάλης Κουλουμής

Η μουσική είναι, πρώτα απ' όλα, παιχνίδι

Συνέντευξη // Το Displaced Dreams άρχισε να σχηματοποιείται μετά από ένα ταξίδι μου στην Κάτω Ιταλία τον περασμένο Σεπτέμβριο... Το έργο αυτό σκιαγραφεί την αναζήτηση μιας πατρίδας που θα χωρέσει τα όνειρά μας

ΜΙΧΑΛΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Στην Κύπρο για σειρά συναυλιών βρίσκεται αυτές τις μέρες ο διεθνούς φήμης ερμηνευτής του βιολιού, Μιχάλης Κουλουμής, στο πλαίσιο των οποίων παρουσιάζει το πιο πρόσφατο project του, «Displaced dreams» ή «Όνειρα χωρίς Πατρίδα». Πρόκειται για μια «ωδή» στη σύγχρονη ανεσιτότητα και περιπλάνηση, μια μελωδία που, όπως λέει, «ενσαρκώνει την ανάγκη μου να μιλήσω για την ξενιτιά, την περιπλάνηση, αλλά και τον βίαιο εκτοπισμό ανθρώπων».

Το «Ηδύφωνο» είχε μια σύντομη, πλην, όμως, άκρως ενδιαφέρουσα συνομιλία με τον σημαντικό συμπατριώτη μας καλλιτέχνη, που εμφανίζεται αύριο στον καλλιτεχνικό χώρο δίπλα από το καφενείο «Τα Καλά Καθούμενα», στη Λευκωσία, στην τελευταία του παράσταση.

Εσωτερική ανάγκη η μουσική

Παρακολουθώντας κανείς την πορεία σας στον χώρο της μουσικής, παρατηρεί ότι μετέρχεσθε γόνιμα και δημιουργικά ένα πλήθος διαφορετικών μουσικών παραδόσεων, από την κλασική, τη μουσική μπαρόκ, την κυπριακή, την ελληνική, την τουρκική -με την πλούσια ηχοχρωματική πολυσχιδία τους-, καθώς και άλλες. Αυτό συνιστά για εσάς μια καλλιτεχνική στρατηγική ή έναν τρόπο υπάρξεως, ως καλλιτέχνη;

Είναι μια ανάγκη εσωτερική, καλλιτεχνική και εκ φύσεως. Είχα την τύχη να γεννηθώ μέσα σε μια μουσική οικογένεια, οπότε άκουσα πάρα πολλή μουσική, με φυσικό τρόπο, από πολύ μικρός. Μεγαλώνοντας, η ανάγκη να διαμορφώσω τη δική μου καλλιτεχνική ταυτότητα με ώθησε στο να μελετήσω όλες αυτές τις παραδόσεις επισταμένα. Από την άλλη πλευρά, ήμουν ανέκαθεν ανήσυχο πνεύμα και με μάγευε το άγνωστο, το μη γνώριμο.

Από μια απλή μελωδία ξεκίνησε το έργο...

Παρουσιάζετε στις συναυλίες σας στην Κύπρο, το πιο πρόσφατο project σας, «Displaced dreams» ή «Όνειρα χωρίς Πατρίδα». Πρόκειται για μια «ωδή» στη σύγχρονη ανεσιτότητα και περιπλάνηση, έναν τρόπο, διά της μουσικής γλώσσας, να μιλήσετε για ό,τι σήμερα καθίσταται κυρίαρχος ιστορικός τόπος; Ή/και, επιπρόσθετα, μια διακήρυξη καλλιτεχνικής ευθύνης απέναντι σε ό,τι τραυματικά συμβαίνει;

Μια απλή μελωδία ήδη περιτριγύριζε στο μυαλό μου για βδομάδες. Το «Displaced Dreams» όμως άρχισε να σχηματοποιείται μετά από ένα ταξίδι μου στην Κάτω Ιταλία τον περασμένο Σεπτέμβριο, ένα μέρος όπου ακόμη βρίσκουν καταφύγιο χιλιάδες πρόσφυγες και μετανάστες από την Αφρική. Αμέσως τότε ένιωσα ότι αυτή η μικρή μελωδία θα διευρυνόταν και θα ενσάρκωνε την ανάγκη μου να μιλήσω για την ξενιτιά, την περιπλάνηση αλλά και τον βίαιο εκτοπισμό ανθρώπων. Το έργο αυτό σκιαγραφεί την αναζήτηση μιας πατρίδας που θα χωρέσει τα όνειρά μας. Έχοντας, πια, μια πλούσια και ευρεία σκευή εμπειριών, πώς βλέπετε να εξελίσσονται τα μουσικά πράγματα στην Κύπρο; Και τι πρέπει, κατά τη γνώμη σας, να γίνει για την περαιτέρω ανάπτυξη της μουσικής παιδείας, σε όλες τις εκφάνσεις της;

Δεν πρέπει να ξεχνάμε το γεγονός ότι η Κύπρος αποτελεί ένα μικρό νησί στη μια άκρη της Μεσογείου, το οποίο ήταν υποδουλωμένο σχεδόν σε όλη τη μακραίωνη ιστορία του. Λόγω αυτού, η Κύπρος αποτελούσε από πάντα ένα τεράστιο κωνευτήρι πολιτισμών, διαφορετικών μεταξύ τους, και τώρα πια δημιουργεί ένα πολυπολιτισμικό προφίλ σε πολλά επίπεδα: φαγητό, γλώσσα, μουσική, εξωτερικά χαρακτηριστικά, συνήθειες και έθιμα. Επιπλέον, η οικονομική ανάπτυξη ενός τόπου είναι στενά συνδεδεμένη με την πολιτιστική ανάπτυξη αυτού. Βλέπουμε, λοιπόν, ότι δεν υπάρχει ένα σταθερό περιβάλλον

και χρονικά αλλά και χωρικά, που να μπορεί ο Κύπριος να αποκρυσταλλώσει ποιος είναι και να ξεκαθαρίσει τι καθορίζει την ταυτότητά του. Παρ' όλα αυτά, στην Κύπρο θεωρώ ότι υπάρχουν φοβερά παραδείγματα καλλιτεχνικής δημιουργίας, σύγχρονα και παλιά, που καταρρίπτουν τον κανόνα αυτό. Η Κύπρος έχει εξαιρετικές πρώτες ύλες, που χρειάζονται, όμως, φροντίδα, καλλιέργεια και υπομονή.

Ερμηνεία, Διδασκαλία, Σύνθεση

Πέρα από την ερμηνεία και τη σύνθεση, διδάσκετε, ταυτόχρονα, στο Rotterdam Conservatoire στην Ολλανδία. Ποια αναζήτηση ενοποιεί -ενδεχομένως σ' ένα βαθύτερο επίπεδο-, και σε ποιο φόντο, αυτές τις τρεις λειτουργίες;

Η ενασχόλησή μου με τη μουσική όντως βασίζεται στο τρίπτυχο Ερμηνεία, Διδασκαλία και Σύνθεση. Με τη Σύνθεση ασχολούμαι εντελώς ερασιτεχνικά (με την κυριολεκτική έννοια του όρου), δηλαδή δεν γράφω ως συνθέτης, αλλά ως ερμηνευτής των έργων μου. Θεωρώ ότι είναι απαραίτητο κάθε ερμηνευτής να μελετήσει και να εξαντλήσει κάθε μια αναλαμπή δημιουργικότητας, φτιάχνοντας μια σύνθεση που βγαίνει μέσα από τα ενδόμυχα του. Μέσα από την εμπειρία και τη γνώση αυτό θα βελτιωθεί και θα ωριμάσει μέσα στον χρόνο. Έχω γράψει μέχρι στιγμής τέσσερις συνθέσεις, κάθε μία με διαφορετικές επιρροές. Η τελευταία μου, «Displaced dreams», αποτελεί και τη μεγαλύτερη. Από την άλλη, η Διδασκαλία βρίσκεται στην αντίπερα όχθη, αυτήν της Ανάλυσης. Σε καλεί να αναθεωρήσεις όλα αυτά που ξέρεις, ενώ ταυτόχρονα η διδασκαλία σου οφείλει να περιστρέφεται γύρω από τον μαθητή και όχι γύρω από σένα, τον δάσκαλο. Καλείσαι να βρεις κάθε φορά διαφορετική μέθοδο για κάθε σπουδαστή, να εξαντλήσεις όλους τους δυνατούς τρόπους για να κατακτήσει ο μαθητής τα απαιτούμενα. Τέλος, η Διδασκαλία σε φέρνει σε επαφή με νέους και παιδιά. Αυτά σου θυμίζουν κάθε φορά ότι η μουσική είναι πρώτα απ' όλα παιχνίδι.

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

Το «Displaced dreams»

Ο διεθνούς φήμης βιολιστής Μιχάλης Κουλουμής, μετά την επιτυχημένη παρουσίαση του πρώτου άλμπουμ «Soil - Πρώτες Ύλες», βρίσκεται ξανά στην Κύπρο για να παρουσιάσει το πιο πρόσφατο project του για σόλο βιολί που τιτλοφορείται «Displaced dreams».

Επηρεασμένος από τον πρόσφατο ξεριζωμό εκατομμυρίων ανθρώπων από τη γη τους, ο καλλιτέχνης αφουγκράζεται τον ανθρώπινο πόνο, την ανάγκη του ανθρώπου για αποδοχή, συνύπαρξη και δημιουργικότητα, καθώς και την αναζήτηση μιας πατρίδας που θα χωρέσει τα όνειρά μας.

Το «Displaced Dreams» (σε ελεύθερη μετάφραση «Όνειρα χωρίς Πατρίδα») είναι ένας μουσικός μονόλογος. Με ένα βιολί, ο Μιχάλης Κουλουμής ακροβατεί καλλιτεχνικά και δημιουργεί ένα πολυποικίλο ηχοτοπίο αντώντας στοιχεία από ηπειρώτικα μοιρολόγια, πολυφωνία Μπαρόκ, τροπικούς αυτοσχεδιασμούς από την κλασική μουσική της Κωνσταντινούπολης, καθώς και από τις δικές του συνθέσεις.

Μεγ. Δευτέρα 25 Απριλίου - Χώρος Δίπλα στα Καλά Καθούμενα, Λευκωσία (τελευταία παράσταση). Ώρα: 21:00, Είσοδος: €8. Εισιτήρια και κρατήσεις, τηλ. 99327187, petrosazarou@gmail.com

Πληροφορίες: Πέτρος Λαζάρου
<https://www.facebook.com/events/471119589743393/>
www.michaliskouloumis.com, info@michaliskouloumis.com
petrosazarou@gmail.com

Μιχάλης Κουλουμής

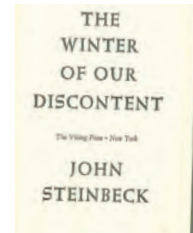
Ο Μιχάλης Κουλουμής γεννήθηκε στην Κύπρο. Η επαφή του με τη δυτική μουσική αρχίζει από τα μαθητικά χρόνια, όπου παρακολουθεί πολυετή μαθήματα κλασικού βιολιού με καθηγητή τον Γιώργο Ζυμπουλάκη. Στη συνέχεια σπούδασε Φυσική στο τμήμα Φυσικής του Πανεπιστημίου Αθηνών. Οι προσωπικές του αναζητήσεις, όμως, τον οδήγησαν στις μουσικές παραδόσεις της Ελλάδας και της Τουρκίας. Έλαβε το πτυχίο παραδοσιακού βιολιού από το Ωδείο Φίλιππος Νάκας στην Αθήνα, με καθηγητή τον Γιώργο Μαρινάκη, ενώ παρακολούθησε μαθήματα master-class βιολιού με τον Bakı Kemancı και το Serdar Pazarcioglu στην Κωνσταντινούπολη, τον Stáθη Κουκουλάρη και το Nedim Nalbantoglu, καθώς και εργαστήρια κλασικής οθωμανικής μουσικής με τους Kudsi Erguner, Murat Aydemir και Omer Erdogdular και εννορχήστρω-

σης και τροπικής μουσικής θεωρίας με τον Ross Daly. Έχει εμφανιστεί σε μουσικά προγράμματα της κυπριακής, της ελληνικής, της γαλλικής, καθώς και της βρετανικής κρατικής τηλεόρασης.

Παράλληλα, έχει συνεργαστεί μεταξύ άλλων με τους: Navá Μούσχουρη, Gabriel Yared, Ελένη Βιτάλη, Χρόνη Ανδονίδη, Νίκο Σαραγούδα, Μάνο Αχαλινιώτη, Kudsi Erguner, Keyvan Chemirani, Halim Al-Khatib, David Lynch, Efren Lopez, Zohar Fresco, Cigdem Aslan, Κυριάκο Καλαϊτζίδη, Takoushis-Karapatakis Project, Κατερίνα Παπαδοπούλου. Το 2013 ολοκλήρωσε τις μεταπτυχιακές σπουδές του με ειδίκευση Violin Performance in World music (Ottoman Classical

music, Taksim) από το Rotterdam Conservatoire (Codarts, University for the Arts). Βραβεύτηκε για την άριστη επίδοσή του με τον τίτλο «10/10, Excellence in Performance»

από το «Friends of Codarts Foundation». Είναι επίσης βασικό μέλος του «Lingua Franca Ensemble». Από το 2013 είναι επισκέπτης καθηγητής βιολιού στο Rotterdam Conservatoire στην Ολλανδία, ενώ τον Οκτώβριο του 2014 κυκλοφόρησε η πρώτη του δισκογραφική δουλειά, με τίτλο «Soil - Πρώτες Ύλες», το πρωτογενές υλικό της οποίας είναι βασισμένο σε παραδοσιακές μελωδίες της Κύπρου. Ο Μιχάλης Κουλουμής ζει και εργάζεται στο Λονδίνο.

ART AERI LTD

Τζον Στάινμπεκ

Ο Τζον Ερνστ Στάινμπεκ γεννήθηκε στην Καλιφόρνια στις 27 Φεβρουαρίου 1902 και πέθανε στη Νέα Υόρκη στις 20 Δεκεμβρίου 1968 από καρδιακή ανεπάρκεια. Ήταν μόλις 66 ετών και μανιακός καπνιστής σε όλη του τη ζωή. Η αυτοψία έδειξε σχεδόν πλήρη απόφραξη των κύριων στεφανιαίων αρτηριών. Ήταν Αμερικανός συγγραφέας. Έγραψε το βραβευμένο με Βραβείο Πούλιτζερ μυθιστόρημα «Τα σαφύλια της οργής» (1939) και τη νουβέλα «Άνθρωποι και ποντίκια» (1937). Συνέγραψε συνολικά είκοσι επτά βιβλία, τα οποία περιλαμβάνουν 16 μυθιστορήματα, έξι πραγματικές ιστορίες και πέντε συλλογές διηγημάτων. Ο Στάινμπεκ έζησε το μεγαλύτερο μέρος της Μεγάλης Ύφεσης και του γάμου του με την Κάρολ Χένινγκ σε ένα εξοχικό που ανήκε στον πατέρα του στην κωμόπολη Πασίφικ Γκρούουβ στην Καλιφόρνια στη Χερσόννησο του Μοντερέι, λίγα τετράγωνα μακριά από την πόλη του Μοντερέι. Ο πατέρας του Στάινμπεκ τού παρέιχε δωρεάν στέγαση μαζί με χαρτί για τα χειρόγραφα του και πολύ σημαντικά δάνεια στα τέλη του 1928, τα οποία επέτρεψαν στον Στάινμπεκ να εγκαταλείψει μια πολύ κουραστική δουλειά σε μια αποθήκη εμπορευμάτων στο Σαν Φρανσίσκο και να επικεντρωθεί στην τέχνη του. Μετά την έκδοση του μυθιστορήματος «Η πεδιάδα της Τορτίλα» το 1935, η οποία διαδραματίζεται στο Μοντερέι, της πρώτης του εμπορικής επιτυχίας, οι Στάινμπεκ αναδύθηκαν από τη σχετική φτώχεια κι έκτησαν ένα καλοκαίριό ράντσο-σπίτι στην κωμόπολη Λος Γκάτος. Του άρεσε ο περίπατος στα τοπικά δάση και αγρούς. Το 1948 ο Στάινμπεκ περιηγήθηκε στη Σοβιετική Ένωση με τον φημισμένο φωτογράφο Ρόμπερτ Κάπα. Επισκέφτηκαν τη Μόσχα, το Κίεβο, την Τιφλίδα, το Μπατούμι και το Στάλινγκραντ. Το βιβλίο του για τις εμπειρίες τους, «Ρωσικό ημερολόγιο», εικονογραφήθηκε με φωτογραφίες του Κάπα. Εκείνη τη χρονιά εξελέγη μέλος της Αμερικανικής Ακαδημίας Τεχνών και Γραμμάτων. Το 1962 τιμήθηκε με το Βραβείο Νόμπελ Λογοτεχνίας. Στην επίσημη ομιλία του στην Ακαδημία της Στοκχόλμης είπε, μεταξύ άλλων, ότι «ο ίδιος ο άνθρωπος έχει καταστεί η μεγαλύτερή μας απειλή και η μοναδική μας ελπίδα». Επίσης αναφέρθηκε στον ρόλο του συγγραφέα, «επιφορτισμένου με το καθήκον να αποκαλύπτει τα τρωτά και σφάλματά μας, να φέρει στο φως τα σκοτεινά και επικίνδυνα όνειρά μας, με σκοπό να βελτιώσει τη ζωή μας». Το 1966, ο Στάινμπεκ ταξίδεψε στο Τελ Αβίβ για να επισκεφτεί τον χώρο του Βουνού της Ελπίδας, μιας αγροτικής κοινότητας που ιδρύθηκε από τον παππού του στο Ισραήλ, του οποίου ο αδελφός, Φρίντιχ Γκροστάινμπεκ, δολοφονήθηκε από Άραβες στις 11 Ιανουαρίου 1858.

Για περισσότερες πληροφορίες
αποταθείτε στο www.artaeri.com.
Μακαρίον 71, Λ/σία

«Θεωρώ ότι είναι απαραίτητο κάθε ερμηνευτής να μελετήσει και να εξαντλήσει κάθε μια αναλαμπή δημιουργικότητας, φτιάχνοντας μια σύνθεση που βγαίνει μέσα από τα ενδόμυχα του»

«Η Κύπρος αποτελούσε από πάντα ένα τεράστιο χωνευτήρι πολιτισμών, διαφορετικών μεταξύ τους, και τώρα πια δημιουργεί ένα πολυπολιτισμικό προφίλ σε πολλά επίπεδα»

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

Ταινίες που *αγαπούν* τα ζώα

Παρουσίαση // Μια εξάδα από ταινίες που θα μπορούσαν άνετα να φιγουράρουν στο κινηματογραφικό «Top-20» κάθε ζωόφιλου

ΛΟΓΓΙΝΟΣ ΠΑΝΑΓΗ
longinospa@gmail.com

White Fang

Το βασικό ενδιαφέρον τόσο του μυθιστορήματος του Τζακ Λόντον όσο και της διασκευής του Ράνταλ Κλάιζερ είναι ότι βλέπει τη ζωή με τα μάτια ενός λυκόσκυλου. Το βιβλίο κυκλοφόρησε το 1906 και ακολούθησε το πιο γνωστό έργο του συγγραφέα, «Το κάλεσμα της άγριας φύσης». Τα δύο βιβλία επικοινωνούν σαν συγκοινωνούντα δοχεία, αφού το μεν πρώτο περιγράφει την πορεία ενός λυκόσκυλου από την ασφάλεια του σπιτιού στην άγρια φύση, το δε δεύτερο από τη φύση πίσω στον πολιτισμό. Ο «Ασπροδόντης» είναι μια αληθινή οικολογική ταινία, όπου η μοίρα ανθρώπου και ζώου συνδέονται με έναν αδιάσπαστο δεσμό. Τόσο ο Ίθαν Χοκ, ως Τζακ Κορνόι όσο και το λυκόσκυλο Τζετ (ένα σκυλί-σταν που έπαιξε και στις ταινίες «The Journey of Natty Gann» και «The Thing»), που παίζει τον ρόλο του Ασπροδόντη, ακολουθούν στην ταινία μια πορεία ωριμότητας. Μέσα στο πανέμορφο λευκό τοπίο της Αλάσκας, φαίνεται ότι έκτισαν οι δύο τους μια ασυνήθιστη επικοινωνία κατά τη διάρκεια των γυρισμάτων.

Marley & Me

Μια αληθινή οικογενειακή ιστορία, μέσα στην οποία ο σκύλος Μάρλεϊ εμπλέκεται σε ρόλο καταλύτη. Επί της οθόνης παρε-

λούνουν 22 σκυλιά που ενσαρκώνουν το αγαπημένο λαμπραντόρ στις διάφορες φάσεις της ζωής του. Στο «αγαπημένο του ημερολόγιο» εξέχουσα θέση έχουν, βέβαια, τα δύο αφεντικά του (ή μήπως είναι εκείνος κατά βάθος, το αφεντικό τους), το νεαρό ζευγάρι των Γκρόγκαν. Ο σκηνοθέτης της ταινίας Ντέιβιντ Φράνκελ, μετά το «Ο διάβολος φοράει Πράσινο», κάνει μια διασκεδαστική ταινία με τους Ουσεν Ουίλσον - Τζένιφερ Άνιστον να λειτουργούν (και όταν χρειάζεται να υπολειπούν) τέλεια ως κινηματογραφικό ζευγάρι. Και οι δύο τους είναι ρεπόρτερ και οι δύο αγαπάνε τα σκυλιά, αλλά στο τέλος-τέλος οι πιθανότητες να... μιλήσει ο Μάρλεϊ είναι λιγότερες από εκείνες να...γαβγίσουν οι δύο τους.

Duma

Πανέμορφη ταινία για τη φιλία ενός παιδιού με έναν γατόπαρδο, που απλώνεται σαν ένα οικογενειακό road-movie μέσα στην έρημο Καλαχάρι. Η Κάρολ Μπάλαρντ μάς χαρίζει ίσως το καλύτερο φιλμ γύρω από την επικοινωνία του ανθρώπου με τα ζώα, μετά τα «Never cry wolf» και «Fly away home». Όσο είχαν την τύχη να το απολαύσουν στη μεγάλη οθόνη, το τοποθέτησαν αμέσως στη λίστα με τα all-time-favorites, σε πείσμα των μεγάλων στούντιο που σφύριζαν αδιάφορα. Τίποτα δεν είναι αποτέλεσμα εφέ, συμπεριλαμβανομένου και του γατόπαρδου, άλλως τσίτα, ενώ κυριαρχεί μια ντοκιμαντερίστικη αισθητική, μακριά από κλισέ και μελοδραματικές απίδες.

The Horse Whisperer

Στη Μογγολία έχουν εφαρμόσει μια νέα μέθοδο για να γιατρεύουν αυτιστικά παιδιά: Τους κάνουν μαθήματα ιππασίας και η επαφή με τα άλογα τα ηρεμεί και σιγά-σιγά τα θεραπεύει. Ο γητευτής των αλόγων έχει λίγο πιο καουμπόικη νοοτροπία, αλλά ερμηνευμένος από τον Ρόμπερτ Ρέντφορντ αποκαλύπτει μια τεράστια ευαισθησία για τη φύση και τα πλάσματά της. Ο Ρέντφορντ αποφάσισε να σκηνοθετήσει τον εαυτό του για πρώτη φορά, αφού διαβάζοντας το ομώνυμο μπεστ-σέλερ του Νίκολας Έβανς είδε στον Τομ ένα αντίγραφο του εαυτού του από την εποχή του θρυλικού «Butch Cassidy and the Sundance Kid». Οι σεναριογράφοι Έρικ Ροθ («Forrest Gump») και Ρίτσαρντ Λα Γκραβέζ («The Fisher King») ευτυχώς αφαίρεσαν τον γλυκανάλατο μελοδραματισμό του βιβλίου και το μετέτρεψαν από ρυθμολογικό σε στιλιζαρισμένο ψυχολογικό δράμα. Η διασκευή θυμίζει εκείνη του Κλιντ Ιστογουντ στο «Bridges of Madison County», ενώ στον ρόλο της πληγωμένης κορούλας φιγουράρει η δεκαεπτάχρονη-τότε Σκάρλετ Γιόχανσον.

Babe

Ένα γουρουνάκι που επιλέγεται ως βραβείο σε πανηγύρι πρωταγωνιστεί σε αυτό το εντελώς αντικομφορμιστικό και τρισχαριτωμένο φιλμ. Με πολλαπλά μηνύματα για μια κοινωνία σαν τη δική μας που δεν ανέχεται τη διαφορετικότητα, η αλληγορία του Κρις Νό-

ουαν αποτελεί μια αρμονική κινηματογραφική συνύπαρξη ανθρώπων και ζώων. Το γουρουνάκι που μιλάει, από τους πιο αγαπητούς τετράποδους ήρωες που είδαμε στο σινεμά, είναι βασισμένο στο βιβλίο «Babe, the Gallant Pig» και είναι ένα θαύμα ειδικών εφέ. Τα puppets που χρησιμοποιούνται στην ταινία προέρχονται από την ομάδα του Τζιμ Χένσον (δημιουργού του Μάπετ Σόου). Τόσο τεχνικά όσο και καλλιτεχνικά το «Μπέιμπ» διατηρεί μια μοναδική, διαχρονική γουρουνίσια γοητεία.

Gorillas in the Mist

Όπως στις μέρες μας ο Λεονάρντο Ντι Κάπριο βάλθηκε να σώσει τις απανταχού τίγρεις, κατά τη δεκαετία του εξήντα, η ανθρωπολόγος Νταϊάν Φόσεϊ είχε ως όραμα ζωής την προστασία του ορεινού γορίλα. Κόντρα στο κυνηγετικό λόμπι και με κίνδυνο της ζωής της, αγωνίστηκε να διασώσει τα μεγάλα ζώα προτού εξαφανιστούν από προσώπου γης. Την υποδύεται η Σιγκούρνεϊ Γουίβερ, σε έναν υποδειγματικό συνδυασμό σκληρότητας, επιμονής και ευαισθησίας, με φόντο το άγριο αφρικανικό τοπίο της Ρουάντα. Για τους σκοπούς της κινηματογράφησης επιστρατεύτηκαν μια σειρά ντοκιμαντερίστικες εικόνες με γορίλες, αλλά και μια σειρά από «τριχωτά κοστούμια» προς ενίσχυση της δραματουργίας. Η ατμοσφαιρική σκηνοθεσία του Μάικλ Άππεντ χαρακτηρίζεται από ένα ρομαντικό, οικολογικό μεγαλείο.

www.simerini.com.cy

Βιβλιονηλασίες // Χρυσόθεμις Χατζηπαναγή

Πάσχα στην Κύπρο σ' άλλες εποχές -
Λανίτικο Πάσχα

Γιώργος Πετούσης

Το καινούργιο βιβλίο του Γιώργου Πετούση ανανεώνει τις συγκινησιακές αναπολήσεις των τελετουργικών εντυπώσεων στον Παπαδιαμάντη των Πασχαλινών Διηγημάτων, αναβιώνοντας αισθαντικά πτυχές και στιγμιότυπα από τις πασχαλινές ημέρες της αγαπημένης του Λάνιας, της εκ μητρογονίας καταγωγής του. Συνοδοιπορούμε με τους εκκλησιολάτρες και τοπολάτρες εκείνους κατοίκους της παλιάς Λάνιας, τους ταπεινούς και ευσεβείς, των οποίων «το αίσημα είναι ανώτερον της θεωρίας», κατά τον κυρ Αλέξανδρο, όπως ο συγγραφέας μάς τους ζωντανεύει μέσα από τις αλπομόντες μέρες και τις αξεχαστες ώρες των παιδικών του χρόνων. Με το «κλείσιμο του σχολείου» έπαιρνε το λεωφορείο για τη Λάνια, για να βρεθεί κοντά στον αγαπημένο παππού Γιωρκή και την αγαπημένη γιαγιά Ευνίκη. Στα πλαίσια του δεύτερου κεφαλαίου αναφέρεται στους τότε παιδικούς φίλους και συμπαίκτες του στα ομαδικά παιχνίδια στο χωριό, καθώς και την κατοπινότερη ιστορία της ζωής τους. Αξιοσημείωτη είναι η επιλογική παρένθεση, όπου ένας εκτεταμένος κατάλογος με τα αρχαία ονόματα των κατοίκων της Λάνιας προκαλεί την εισήγηση ότι το φαινόμενο αξίζει εξειδικευμένη επιστημονικής έρευνας.

«Μεγάλη Πέμπτη ο μοναδικός γιορτάρης» επέλεγε να ήταν ο παππούς του, όπως με περηφάνια προεξαγγέλλει ο εγγονός του στο αμέσως επόμενο κεφάλαιο, όπου θυμάται πως με ιεροτελεστική δεξιότητα η γιαγιά του ζύμωνε τους άρτους για τη γιορτή. Η σκιαγράφιση του χαρακτήρα και της προσωπικότητας του παππού Γιωρκή προεκτείνεται με εμφαντικότερα χρώματα στο επόμενο κεφάλαιο, όπου αποκαλύπτεται ότι οι χωριανοί τον αποκαλούσαν «αρχαίο». Δεν ήταν φιλομαθής και πολυδιαβασμένος μόνο μέσα από τα «χαρτιά», όπως τα έλεγε, τον ευαγγελικό και πατερικό λόγο, αλλά και μελετούσε το «Πηδάλιον» ή «Πηδάλι» της εκκλησίας στην παλαιότερη έκδοση του 1841. Δεν παρέλειπε, επίσης, να παραδίδει στον εγγονό του τα πρώτα αυτοσχέδια μαθήματα ψαλτικής, όπως και να του εξηγεί τη σημασία βιβλικών αρχαίων λέξεων με τα αυτοδίδακτα Ελληνικά του. Έτσι, ο πρόγονος εμψύσωσε στον απόγονο τα Ελληνοχριστιανικά Γράμματα, αλλά και τον μύσσε στα παραδοσιακά θέσμια και στην προκοπή του ανθρώπου «εν παιδεία και νοουθεσία Κύριου».

Η οικιακή ιεροτελεστία, ωστόσο, με την άφιξη του γυναικείου συγγενικού πληθυσμού από την πόλη, αφορούσε «την ετοιμασία και το ζύωμα της φλαούνας», όπως προειδοποιεί ο επίσης περιγραφικός τίτλος του έκτου κεφαλαίου. Ολάκερη προερ-

γασία τόσο για το καλό ζυμάρι για το άνοιγμα και το άπλωμα του φύλλου όσο και για τον «φουκό» ή τη «γεμισιά», δηλαδή την εύγευστη γέμιση της φλαούνας.

Στη ακολουθία της Μεγάλης Πέμπτης με «Τα δώδεκα Ευαγγέλια» περιγράφεται η δραματοποίηση των παθών της Σταύρωσης, σύμφωνα με τα ξεχωριστά εκκλησιαστικά έθιμα του χωριού. Στο εκτενές κεφάλαιο για τον «Επιτάφιο» η περιγραφή αρχίζει με τον στολισμό, που διέφερε αισθητά από τους άλλους Επιταφίους, κατάκλειστος με ανοικτό το μπροστινό στόμιο, αναπαράσταση του τάφου για τον «Μεγάλο Νεκρό».

Χαρακτηριστικό έθιμο της «πρώτης Ανάστασης», το πρωί του Μεγάλου Σαββάτου, εκτός από το κτύπημα των στασιδίων, ήταν η καθεχρονική επιδεξιότητα του Στεφανή Νείλου να ξεβιδώνει τις υποδοχές των κεριών στο μανουάλι κοντά στο προσκυνητάρι και με το «Ανάστα ο Θεός» να το κτυπά ρυθμικά με το ορειχάλκινο γουδοχέρι. «Τη νύχτα της Ανάστασης» σημειώνουμε τα εξής έθιμα: το περιφερόμενο σήμαντρο των παιδιών και την καμπάνα να ζυπνούν όλους τους συγχωριανούς, τη λαμπρατζιά, τη δραματική οιονεί αναπαράσταση του «Αρατε πύλας» το «Δεύτε λάβετε φως» στην Ωραία Πύλη, τον Καλό Λόγο, το Αναστάσιμο Ευαγγέλιο και τα «Χριστός Ανέστη», καθώς και τα αναπαιστικά χαρούμενα διπλοχτυπήματα της καμπάνας από τον καμπανοκρούστη. Αξίζει, ομολογουμένως, να σημειωθεί ότι το χωριό έγραφε ιστορία σε επιδέξιους καμπανοκρούστες. Η Κυριακή του Πάσχα έφτανε στο αποκορύφωμά της με τους παραδοσιακούς χορούς και τα παιχνίδια της Λαμπράς. Αυτή η μέρα της αγάπης, που σηματοδοτούσε τον χριστιανικό κοινοτικό βίο της κλειστής αγροτικής κοινωνίας των μέσων του περασμένου αιώνα. «Τη Δευτέρα του Πάσχα» με επικεφαλής τον παπα-Μάρκο σύσσωμο το χωριό, με το ίδιο πνεύμα συναδελφότητας, ευλαβικής πίστης και βαθιάς θρησκευτικής κατανύξης, ανέβαινε στο βουνό Ζάλακας για την υπαίθρια λειτουργία στο ερειπωμένο μοναστήρι της θαυματουργής Παναγίας του Βαλανά. Και «Ο άγγελος εβόα την Κεχαριτωμένη...» από τις ξερολιθιές μέχρι τον ουράνιο θόλο.

Ιδεοσκόπιο // Χρυσόθεμις Χατζηπαναγή

Επίκαιρα και μικροφιλολογικά
σχόλια στον Σαίξπηρ

chrysothemisch1@gmail.com

Σαν χτες, στις 23 Απριλίου, συμπληρώνονται από το 1616, ακριβώς, 400 χρόνια από τον θάνατο του Σαίξπηρ ή επακριβέστερα από τη μετάβαση στο πάνθεο των αθανάτων, όχι μόνο του εθνικού ποιητή της Αγγλίας, αλλά και ενός ανά τον κόσμο και ανά τις εποχές κορυφαίου Δραματουργού. «Για πάντα και μια μέρα» («for ever and a day»), λοιπόν, καθώς μέσα από το «Ημέρωμα της Στρίγγλας» απηχεί προφητικά η ρήση για τον εαυτό του, αφού όχι μόνο αυτή η ετήσια επέτειος, σε ανάμνηση της εκδημίας του μαζί με εκείνης του Θερβάντες, σηματοδοτεί την Παγκόσμια Ημέρα Βιβλίου, αλλά όλες οι ημέρες της φετινής χρονιάς, με το στρογγύλεμα τεσσαράντων αιώνων, γιορτάζουν πανηγυρικά το Έτος Σαίξπηρ. Ένα μεγάλο γεγονός για ένα μεγάλο δημιουργό, που η πατρίδα του, στα πλαίσια ποικιλώνυμων λαμπρών εκδηλώσεων, ανεβάζει όλα σχεδόν τα έργα του σε όλες τις πόλεις, με επίκεντρο, ασφαλώς, το Λονδίνο, καταγράφοντας στην ιστορία των θεατρικών τους δρώμενων τη σκηνοθετική αρτιότητα και τη σκηνογραφική καλλιτεχνία των επί σκηνής Σαίξπηρικών παραστάσεων με την υποκριτική ερμηνεία Σαίξπηρικών χαρισματικών ηθοποιών. Πλείστες όσες χώρες, εξάλλου, στον πλανήτη τιμούν την τεσσαρακονταετηρίδα Σαίξπηρ, παρακολουθώντας ζωντανά σε επιτόπιες οθόνες τις μνημειώδεις παραστάσεις, όπως πρόσφατα την απ' ευθείας προβολή στον ΘΟΚ της κωμωδίας «Όπως σας αρέσει» από το Εθνικό Θέατρο του Λονδίνου. Έχει διοργανωθεί, επίσης, από το Βρετανικό Συμβούλιο και τη Βρετανική Υπάτη Αρμοστεία μια σειρά δημιουργικών διαδραστικών προγραμμάτων και αναμένεται η πραγματοποίηση άλλων δραστηριοτήτων, εμπνευσμένων από τα αριστουργηματικά συγγραφικά επιτεύγματα του επιφανέστερου Αγγλού Ποιητή

κάτω από την πολυσημία του επιβεβαιωτικού και προτρεπτικού μηνύματος «Ο Σαίξπηρ ζει».

Και πραγματικά, όπως όλοι οι σκαπανείς του πνεύματος και της τέχνης, αρχής γενομένης από τους αρχαίους Έλληνες επικούς και δραματικούς ποιητές μας, ο Σαίξπηρ ζει και θα ζει μέσα από τη διαιώνιση των μεγάλων αριστοτεχνικών του έργων, τη δύναμη της σύλληψης και της πλοκής τους, της εμβληματικής ήρωας και τους διαχρονικούς χαρακτήρες μιας ανατομικής ψυχογράφησης ενδότερης διεισδυτικότητας, τη φιλοσοφική αποφθεγματικότητα του λόγου του και το αστείρευτο χρυσοφυρέο μιας απάραμιλλης γλωσσοπλαστικής ποιητικότητας. Ο Σαίξπηρ ζει απαστράπτοντας ως ο πολυτιμότερος λίθος στο στέμμα της γενετήρας του Στράτφορντ, του νόστου της επιστροφής του και του εκεί ενταφιασμού του. Ο Σαίξπηρ ζει και μέσα από το μυστήριο των αείποτε θρύλων της ακαρτογράφησης ζωής του, τις δυσπιστίες και τους σκεπτικισμούς για την ταυτότητα και την πατρότητα των έργων του, που κάποιοι αποδίδουν μέρος τους είτε και ολόκληρα έργα σε άλλους συγγραφείς- αντιλήψεις που απορρίπτονται από την πλειοψηφία των ακαδημαϊκών μελετητών του, παρόλο που πιθανολογούν το ενδεχόμενο της στενής συνεργασίας του, κατά τη συνήθεια της εποχής, με άλλους ομότεχνους του.

Ο άλλος Όμηρος της Γηραιάς
Αλβιωνάς

Του λόγου το αληθές αποδεικνύεται από την έκθεση, που τιτλοφορείται «Shakespeare in Ten Acts» στη Βρετανική Βιβλιοθήκη. Καθώς τα πολύτιμα αρχεία της δεν θα μπορούσαν να μείνουν αναξιοποίητα σ' αυτή τη διοργάνωση, στα εκθέματα περιλαμβάνονται κάποιες αποθησαυρισμένες χειρόγραφες σελίδες, από το χέρι του Σαίξπηρ,

ενός ελάχιστα γνωστού θεατρικού έργου, που έγραψε μαζί με ορισμένους συγγραφείς, αν και η δική του συμβολή σε αυτό θεωρείται η σημαντικότερη. Πρόκειται για το δραματικό έργο «The Book of Sir Thomas More», με αναφορές στον Άγγλο πολιτικό, φιλόσοφο και άγιο της Καθολικής Εκκλησίας και στις ταραχές εναντίον των μεταναστών, που είχαν ξεσπάσει στο Λονδίνο την εποχή των θρησκευτικών συγκρούσεων, επικεντρωμένες, κυρίως, στον αριθμό των Γάλλων Προτεσταντών-Ουγγετόνων, που ζητούσαν άσυλο στην πρωτεύουσα.

Αν η παραλληλία, επομένως, ως προς την εν όλω ή εν μέρει απόδοση των έργων στον Σαίξπηρ με το Ομηρικό Ζήτημα θα αποτελούσε εξωπραγματική υστερογενή υπόθεση, ωστόσο, οι «χωρίζοντες» ή αναλυτικοί του 3ου αιώνα π.Χ., σε αντίθεση με τους Ενωτικούς, αντανακλούν μέχρι σήμερα τη μειοψηφία των αμφισβητιών ή των οιονεί «αντισαίξπηρικών». Παρά τις όποιες, όμως, ανά τους αιώνες φιλολογικές αντιδικίες, ο Σαίξπηρ θα μπορούσε να θεωρείται ως ο άλλος Όμηρος της Γηραιάς Αλβιωνάς. Άλλωστε, παρά την απόσταση 2.400 χρόνων από τα Ομηρικά έπη, δεν διεσώθη κανένα ιδιόγραφο χειρόγραφο από το Σαίξπηρικό corpus. Ευτύχημα που πρόσφατα ήλθε στο φως σε σπύτη στη Σκωτία ένα σπάνιο αντίγραφο της πρώτης έκδοσης των έργων του, που σύμφωνα με τη Βρετανική Βιβλιοθήκη, εκδόθηκε επτά χρόνια μετά τον θάνατο του Σαίξπηρ, το 1623. Η καθηγήτρια Μελετών του Σαίξπηρ στο Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης Έμμα Σμιθ διαπίστωσε την αυθεντικότητά του «First Folio», που περιλαμβάνει 36 κείμενα, μεταξύ των οποίων τα έργα «Μάκβεθ» και «Όπως αγαπάτε».

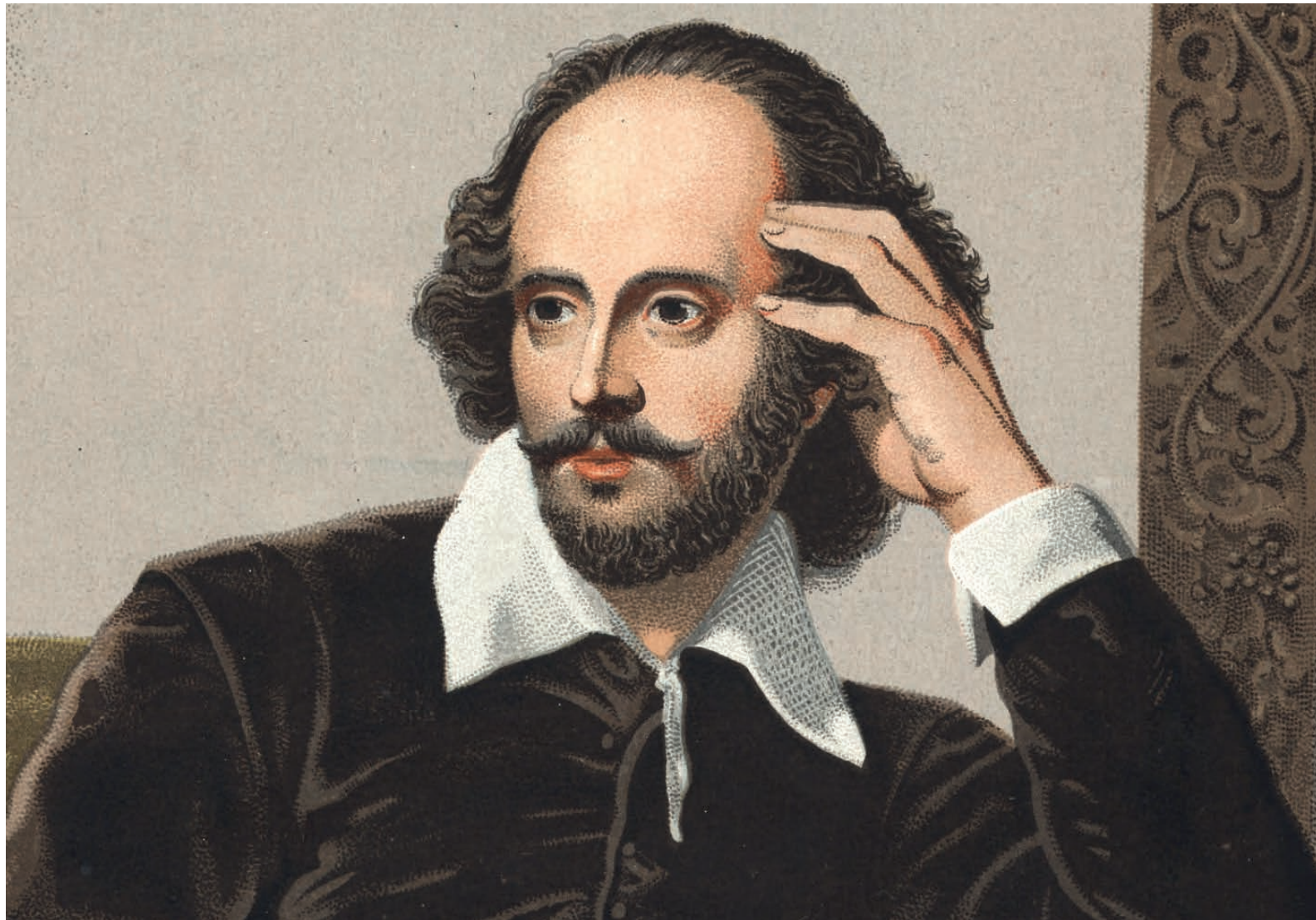
«Τα υπόλοιπα είναι σιωπή», καθώς θα έλεγε διά του «Άμλετ» ο μεγάλος Σαίξπηρ.

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

Σαίξπηρ, Άμλετ

Απόσπασμα της βδομάδας // Να ζεις ή να μη ζεις; Αυτό είναι το ερώτημα // Επιμελείται η **Μαρία Μηνά**

Επιλέξαμε τη μετάφραση του Άμλετ από τον Μιχάλη Κακογιάννη, εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα 1995.

ΑΜΛΕΤ: Να ζεις ή να μη ζεις; Αυτό είναι το ερώτημα. Γενναιότερο άραγε στον νου λογίζεται να υπομένεις τα βέλη και τις πετριές μιας ανελέητης μοίρας, ή ν' αντιτάσσεις τα όπλα σ' ένα πέλαγο από βάσανα και, αφηφώντας τα, να δίνεις τέλος; Πεθαίνεις-κοιμάσαι... Τίποτ' άλλο. Και μ' έναν ύπνο να μπορείς να λες πως εξοντώνεις τους καημούς και μύρια τόσα ανθρώπινα δεινά που 'ναι κληρονομιά της σάρκας, θα 'ταν μια λύση πολυπόθητη. Πεθαίνεις-κοιμάσαι... Κοιμάσαι; Κι αν ονειρεύεσαι; Αλίμονο, αυτό είναι που πονάει. Γιατί στον ύπνο μέσα του θανάτου τι όνειρα ίσως ξεπροβάλλουν, αφού αποτινάξουμε ετούτο το θνητό φορτίο, μας κάνουν να κοντοσταθούμε. Ιδού η αιτία που η ζωή πάει τραβώντας μας στον όλεθρο. Αλλιώς, ποιος θ' άντεχε τα μαστιγώματα και την ταπείνωση του χρόνου, του δυνάστη τ' άδικο, του αλαζόνα την αυθάδεια, τον σπαραγμό του απαρνημένου έρωτα, του νόμου τις αναβολές, της εξουσίας το θράσος, κι όλους τους εξευτελισμούς που εισπράττει η άξια υπομονή από τους ανάξιους, αν ο καθένας μόνος του μπορούσε να φοβλήσει μ' ένα γυμνό μαχαίρι; Θα σήκωνε κανείς τ' αβάσταχτα, γονατισμένος μια ζωή με βόγκους και με ιδρώτα, μα να που ο φόβος για το τι παραμονεύει ύστερ' απ' τον θάνατο, τη χώρα την ανεξερεύνητη που από τα

σύνορά της κανέναν ταξιδιώτη δε γυρνάει, σαστίζει την απόφαση, κάνοντας να υπομένουμε τα όσα βάσανα έχουμε παρά να ορμάμε σε άλλα που αγνοούμε. Έτσι η συνείδηση μάς κάνει όλους δειλούς. Κι έτσι της θέλησης το καθαρό ατσάλι μουνταίνει της σκέψης τη θολούρα. Και βλέπεις σχέδια μεγίστης σημασίας κι ανάγκης να βολοδέρνουν μες στο άβουλό τους ρέμα και να ντροπιάζουν τ' όνομα της πράξης. Σώπαινε τώρα! Η ωραία μας Οφηλία! Αγνή ψυχή, παρακαλώ στις προσευχές σου να μνημονεύονται οι αμαρτίες μου όλες.

ΟΦΗΛΙΑ: Καλέ μου αφέντη, τόσες μέρες, τι κάνει η αρχοντιά σου;

ΑΜΛΕΤ: Ταπεινά σ' ευχαριστώ. Καλά, καλά, καλά!

ΟΦΗΛΙΑ: Αφέντη μου, έχω από σένα κάποια ενθύμια που θέλω από καιρό να σου επιστρέψω. Παρακαλώ, δέξου τα τώρα.

ΑΜΛΕΤ: Εγώ; Όχι εγώ! Τίποτα εγώ δε σου 'δωσα. Ποτέ!

ΟΦΗΛΙΑ: Αφέντη μου, το ξέρεις και πολύ καλά πως μου 'δωσες. Και μαζί τους λόγια, με τόση γλύκα μυρωμένα, ώστε εκείνα γίνονται ακόμα πιο ακριβά. Τώρα που χάσαν τ' άρωμά τους, πάρ' τα πίσω. Γιατί σε μια ευγενική ψυχή, τα πλούσια δώρα καταντούν φτωχά, όταν ο δωρητής τους γίνεται άκαρδος. Ιδού, αφέντη μου.

ΑΜΛΕΤ: Αχά! Τίμια είσαι; ΟΦΗΛΙΑ: Αφέντη μου! ΑΜΛΕΤ: Όμορφη είσαι; ΟΦΗΛΙΑ: Τι θες να πεις, αφέντη μου;

ΑΜΛΕΤ: Πως τίμια κι όμορφη αν είσαι, θα 'πρεπε η τιμιότητα να κόψει κάθε λογής κουβέντα με την ομορφιά σου.

ΟΦΗΛΙΑ: Η ομορφιά, αφέντη μου, ποιο συνομιλητή καλύτερο θα βρει απ' την τιμιότητα;

ΑΜΛΕΤ: Ναι, ασφαλώς! Γιατί η δύναμη της ομορφιάς πιο εύκολα μεταμορφώνει την τιμιότητα σε πόρνη, απ' ό,τι η τιμιότητα την ομορφιά μπορεί να κάνει ομοίωμά της. Όσο και κάποτε αυτό να φαίνονταν παράδοξο, σήμερα, οι καιροί μάς το 'χουν αποδείξει. Κάποτε, αληθινά σ' είχα αγαπήσει.

ΟΦΗΛΙΑ: Πράγματι, αφέντη μου, και μ' έκανες να σε πιστέψω.

ΑΜΛΕΤ: Δεν έπρεπε να με πιστέψεις. Γιατί καμιά αρετή δεν είναι ικανή να μπολιάσει τη γέριχη γενιά μας, έτσι που να χαρούμε τους χυμούς της. Δε σ' αγάπησα.

ΟΦΗΛΙΑ: Τότε κι εγώ απατήθηκα διπλά.

ΑΜΛΕΤ: Σύρε σε μοναστήρι, ακούς; Γιατί να θέλεις να γεννοβολήσεις όντα αμαρτωλά; Εγώ, που βλέπεις, είμαι ούτε πολύ ούτε λίγο τίμιος. Κι όμως τον εαυτό μου για τέτοια πράγματα μπορώ

να τον κατηγορήσω, που κάλλιο η μάνα μου να μη με είχε γεννήσει. Παραείμαι περήφανος, εκδικητικός και φιλόδοξος. Επιρρεπής σε τόσα κρίματα, όσα δεν έχω σκέψεις για να τα χωρέσουν, φαντασία για να τους δώσουμε μορφή, ή χρόνο να τα μεταφράσω σ' έργα. Τι θα 'πρεπε να κάνουν φιλαράκοι σαν και μένα, που σέρνονται ανάμεσα ουρανού και γης; Ακατονόμαστα τομάρια είμαστε όλοι. Κανένα μας να μην πιστεύεις. Δρόμο λοιπόν! Σύρε σε μοναστήρι. Πού 'ν' ο πατέρας σου;

ΟΦΗΛΙΑ: Στο σπίτι, αφέντη μου.

ΑΜΛΕΤ: Να σφαλιστούν οι πόρτες γύρω του, ώστε να παριστάνει τον παλιάστο στο μαντρί του μέσα κι όχι αλλού. Χαίρε!

ΟΦΗΛΙΑ: Βοηθάτε τον, γλυκά ουράνια!

ΑΜΛΕΤ: Αν παντρευτείς, θα σου χαρίσω τούτη την κατάρα να την κάνεις προίκα. Αμόλυπτη ασ είσαι σαν τον πάγο, κι αγνή όπως το χιόνι, όμως απ' την κακογλωσσιά δε θα γλιτώσεις. Σύρε σε μοναστήρι, εμπρός! Χαίρε! Η, αν πρέπει σώνει και καλά να παντρευτείς, παντρεύου κάποιο βλάκα. Γιατί οι έξυπνοι ξέρουν πολύ καλά τι τέρατα τους κάνετε όλους. Σε μοναστήρι, εμπρός! Κι όσο πιο γρήγορα! Χαίρε!

ΟΦΗΛΙΑ: Αγγελικές δυνάμεις, συνεφέστε τον. (σελ. 100-104)